

KITABIN 99-110. SAYFALARI NOKSANDIR

فونقدرالس کتبخانهسى

٩

T. B. M. H.

1970-1971

: 70-725

وطن احیون

بىش فونقدرالس

201300

سالىخ بە طرزىدىن

وطن فکرى — تربىة وطنى
وظائف وطنى — مدافعة مليي
پروسائىك انباهى وقىيغىتەنك لەقللىرى.

KITABIN 99-110. SAYFALARI NOKSANDIR

١٣٤٩

وطن ايجون

بىش قونهارالىس

ساطع ياك طرفىدىن

وطن فكرى — تربية وطنى
وظائف وطنى — مدافعة مليه
پروسېانىڭ انتباھى و فيختەتكى نىقلەرى.

KITABIN 99-110. SAYFALARINI NOKSANDIR

Remiz : آ.ا. ٤٧٦

١٣٢٩

KITABIN 99-110. SAYFALARI NOKSANDIR

وطن فکری و وطن محبتی

[دارالفنون صالحوندہ ویریلن قونفه رانسدن]
— ۲۲ شباط ۱۹۸۴ —

افندیلر،

برمدوند بى اوغرا دېپىمىز آجى ، ئەليم فلاكتىلر ... بىك
آجى - بلکە اوئنلر قدر آجى - اولان بى حقيقى آرتق هىچ
شېھىيە امکان برازا يە جى درجه دە بدېھى بى حالە كىتىرىدى ؟ ھەركە
كۆستىرىدى كە : بىزدە رەمنى ئېنى بىك ضعيف ، وطن فکری بىك
مبهم در .

اونك اىچون بوكۇن ، ھە عنەنلى يە دوشۇن وظىفەلر كەڭ
اھىتىلىرنىن بىرسى - شېھى يوق كە - اولاڭندى ذەتتەدە

KITABIN 99-110. SAYFALARINI OKSANDIR

وقوت ويرمك ، سوكرەدە وطنداشتلىرىنە - قارده شىلىرىنە ،
آرقاداشلىرىنە ، چوجوقلىرىنە ، شاڭىرىدىلىرىنە ، قارئلىرىنە - قوتلى
و واضح بى رەمنى ئېنى تلقىن اينكە چالىشىمقدار .

بو وظیفه‌ی ایفا ایتمک ایچون - وطن آکلامق و آکلامق،
 سومک و سودیرمک ایچون - شیمدیکی فلاکت زمانلرندن دها
 مساعد برمان اولاماز. چونکه فلاکت‌لرک پك بویوک برقوت
 ایقاظیه‌لری، پك مهم بر قیمت تربیویه‌لری وارددر: اونلر انسانک
 قلبی دهشلر؛ اوراده کومولو طوران تایاللرک، حسلرک اک
 ضعیف وسونوك اولانلرینی بیله میدانه چیقارتیر، پارلامالرینی،
 یانمالرینی، طوتوشمالرینی قولایلاشدیریر؛ اونلره قوت، حر-
 دت، حیات ویریلر ...

بوقانون روحینک عائله محبتی ساحمه‌سنه کی تجلیاتنه -
 شبه‌سز - هیکنر دقت ایتمشکندر: هان هر کسده آئته‌یه،
 بابايه، ودها عمومی بر تغیر ایله عائله افرادینه قارشی اولان محبت
 و شفقت اونلرک خسته‌لقلری زماننده چوق دهابویوک برشدت
 قازانیر؛ عائله‌لری خلقنے قارشی على العاده پك بی حس ولاقد
 قالانلر بیله اونلری خسته و فلاکت‌زده کورونجه بر تأثر قلبی
 طویار، و بتوتأثر انساننده وظیفه‌لرینی دها سهولتله درک و تنختر
 ایدر، وظیفه‌لری حقدنده و قوعبوله جق تلقیناتدن دها قولایلقله
 متأثر اولورلر: عادی وقتلده یوزلر جه تکدیرلر و نصیحتلرءه

KITABIN SAYFALARINI NOKSANDIR بۇ بۇرۇن يەدەپ 110 يەدەپ 99

اونلری خسته کورونجه اوصلولاشىرلر، اونلرک منظرة ألم
 واضطربابي قارشىسىنده و قوعبولان اخطارلرک اک او فاقلرندن
 بیله - نسبتاً - پك درين تأثرلر آلېلر ...

وطن فکری

وطن محبّتی ساحه‌سندده تمامیله بولیدر : وطن قارشی اولان محبتده ، اونك فلا کتی زمانلرندہ دها بولیوك برقوت قازانیر، اوکا قارشی علی‌العاده لاقید قالا؛لر بیله بولیله زمانلرده - آز چوق - برغلیان حیت طویار، و وطنپورلک حقدنه وقوع‌بوله جق تلقیناتدن دها بولیوك بر سهولته متأثر اولورلر... ایشته بونك ایچون ، اوغرادیغمز فلا کتلرک بو تائیر وقوتندن استقاده‌یه مسارعت ایتملی ، اطرافیمیزه قوتلى بروطنپر- ورلک تلقین ایمکه جالیشمالي يز ..

بونك ایچون نه يامالى ، ناصل برخط حرکت تعقیب ایتملی؟ وطن محبّتی قوتله‌نديرمك ، وطنپورلکی آرتیرمك ایچون نه کېي وسائل تربیويه‌یه مراجعت ایتملی ؟ بن ، ایشته بومسئله‌لری تدقیق ایمک ، بونلر حقدنه ايضا- حات ویرمك ایستورم .

فقط ، بیلیرسکزکه ، برباتك پیشیدیر بىسى اصوللرینى تعین ایمک ایچون اول أمردە او نباتی تدقیق ایمک اقتضا **KİTAPLARI NOKSANDIR** ایمک ایچون ده اول أمردە بو محبتی تدقیق ایمک ، بونك نه اولدیقى وناصل بولیودىكى آكلامق لازم كلير . بونك ایچون بوكون ساده‌جه وطنك وطن محبّتی نك معنا ومنشائىدن بحث ايدە جكم .

* *

وطنبرورلک بـر حـس وـبـر سـجـیدـر . بـو حـس وـسـجـیدـنـک تـعـرـیـف وـهـلـتـا پـک سـادـه وـقـولـای کـوـرـونـور : وـطنـبرـورـلـک ، اـنسـانـک وـطـنـع يـنـه حـبـت وـمـرـبـوـطـیـت کـوـسـتـمـسـیـدـر ؟ وـطنـیـنـک مـادـتـا وـمـعـنـا تـرـق وـتـعـالـیـسـنـی آـرـزـوـاـیـمـسـی ... اوـنـک موـقـیـتـلـرـنـدـنـدـه غـلـاـکـتـلـرـنـدـنـدـه بـرـ حـصـة تـأـثـر آـلـمـاسـی : تـامـیـت وـحـیـتـیـشـدـن بـرـشـیـغـائـبـ اـولـوـرـسـه اـضـطـرـاب ، بـالـعـکـس تـامـیـت وـحـیـتـیـه بـرـشـی اـنـضـام اـیدـرـسـه سـرـور طـوـیـلـاسـی ... وـنـهـایـت وـطـنـیـنـک طـوـبـرـاغـیـ، شـرـفـیـ، حـیـثـیـقـ مـدـافـعـه اـیـمـک وـآـرـتـیرـمـقـ اـیـچـونـ فـعـلـاـ چـالـیـشـاسـیـ، غـدـاـ کـارـلـقـ یـاـنـاسـیـ دـرـ .

فـقـط ، بـوـتـعـرـیـفـکـ اـیـچـنـدـه سـکـن وـطـنـ کـلـهـسـنـکـ معـنـاسـیـ نـهـدرـ؟ وـطـنـ نـهـدـیـکـدـرـ؟ بـوـسـؤـالـه وـاضـحـ وـقـطـیـ بـرـ جـوـابـ وـیـرـمـکـ اوـیـلهـ قـوـلـایـ دـکـلـدـرـ . جـوـنـکـ ، تـدـقـیـقـ اـیـدـیـلـنـجـه کـوـرـوـلـیـوـرـکـهـ: وـطـنـ کـلـهـسـنـه وـیـرـیـلـنـ مـعـنـالـ ، وـطـنـ مـفـهـومـنـه اـدـخـالـ اـیـدـیـلـنـ عـنـصـرـلـ .. مـمـلـکـتـدـنـ مـمـلـکـتـهـ وـحـتـیـ عـیـنـیـ مـمـلـکـتـدـهـ عـصـرـدـنـ عـصـرـهـ دـکـیـشـیـورـ.

مـفـهـومـیـ، وـطـنـ کـلـهـسـنـکـ مـفـهـومـیـ اـیـلـه عـلـاـقـهـ دـارـاـوـلـانـ اـیـکـ کـلـهـ **KITABIN 99-110. SAYFALAR NOKSANDIR** دـهـا وـارـدـرـ: مـلـتـ وـدـوـلـتـ . بـوـاـجـ کـلـهـنـکـ مـفـهـومـلـرـنـکـ حدـودـ لـرـیـ، مـخـتـلـفـ مـمـلـکـتـرـدـهـ وـمـخـتـلـفـ زـمـانـلـرـدـهـ باـشـقـهـ باـشـقـهـ صـورـتـلـهـ بـرـیـلـیـورـ :

آـورـوـپـادـهـ - بـرـ بـوـجـوـقـ عـصـرـ اـولـهـ کـلـنـجـیـهـ قـدـرـ - وـطـنـ

ودولت مفهوملری بىر كىي ايدى ، دولت ايسه حكمدار ديمك ايدى ؛ او نك ايمجون وطنپورلەك، حكمدارلەك ملکىنى، شاتقى، شرفى مدافعا يېڭى دن .. حكمدارلەك ملکى، شانى، شرفى اوغورىنىه فدائى مال وجان يېڭى .. دن باشقە بىر شى دكىل ايدى . بوندن طولا - يىدركە بوكۇن آيرى حكمدارلە تابع اولان انسانلەر، بىمدەت سوگەرە - تخت سلطنت ميراث طريقيلە بىرتىك حكمدارە توجە ايدرسە - هېپ او حكمدارە تبىيت و خدمتى وطنپورلەك مقتضياشندن صايارلاردى .

« حكمدارلەك قبل الميدن موكل اولدقلىرى » قناعى زائل اولەرق، بونك يېرىنە « اصل حاكمىتك ملتىدە اولدىينى » قناعى قاشم اولونجە ، بالطبع وطنى حفظىدەكى بى طرز تلقى اورتەدن قالقدى ؛ فقط بونك يېرىنە برقاج تورلۇ طرز تلقى چىقىدى ... آمانىيادە ، او نك طوقۇزنجى عصرك بىدايىتلەرنىدە پىك يېرى بى طرز تلقى طوغىدى : وطن ، طوبراق و عرقىك هيأتىنە جىهو . عەسىدەر ، عرق ايسە لسان دىمكىدر ؛ او نك ايمجون آلانجە قۇنوشان انسانلەك هېسى وطندا سەدر، او نلەك ساڭىن اولد -

KITABIN 99-110. SAYFALARİ NOKSANDIR

عەرىي ئەلاڭ لە هېسى دە وطن دەرىرى... آمانلەر، بونقطە نظردىن، راين نھىينك آرقاسى - آلساسى - وطنلەرنك برجە اصلىسى، بى عضومىتىمى كىي تلقى ايدىور، و سوگەرا اوراسى استىلا يېڭىلە « فرانسەدن بىرىنچىنەن بىرىنچىنەن

دکل «آلمان وطنک فرانسز اداره‌سی آلتنده بولونان بر قسمی تخلیص ایتش ، بولوند قلریخی ادعا ایلیورلر ایدی .

آنان نقطه نظرینک آلساس حقنده کی تیجه‌سندن ده تخمین ایده بیلیرسکر که ، بو خصوصده فرانسلرک طرز تلقیسی بوسبوتون باشقدار : اونلرک نظرنده وطن ، هر شیدن زیاده تاریخ‌خواهی و مرام واردانه نک مخصوصی‌لدر؟ برابر یا شامش بولونق و برابر یا شامق ایسته‌مک ، وطنداشلقده قاندن ده لساندن ده دها اهمیتی بور عاملدر . آلساس قطعه‌سی تاریخ‌خواه فرانسه‌نک اجزاسندندر؟ اهالیسی - آلمانچه قو نوشمه‌لر برابر - فرانسه‌نک مفاخر تاریخیه سنه اشتراك ایتش و آلمانلرک استیلاسندن صوکره‌ده فرانسیه مرس . بو ط قالمق ایسته‌مش بولوند قلری ایچون فراتسز وطنداشی دره . اونک ایچون آلمانلرک آلساسی ضمیمه ممالک ایتلری بر غلبیص دکل بر غصب در .

المان و فرانسز نقطه نظر لرنده بویله بویوک بر اختلاف ، دها طوغزیسی صریح برمی‌کست بولونماستک سبیقی جزئی بر تأمله آله آ کلایه بیلیرسکر :

KITABIN SAYFALARI NOKSANDIR

دکل ایدی ؟ اوراده یوزدن فضلله کوچوک کوچوک دولتلر واردی ؟ بونلرک اهالیسی آراسنده لساندن باشقده هیچ برابطه یوق ایدی ؟ بوسیله آلمانلرک حسابات و افکار وطنپروانه‌سی

بالطبع - بويوك بر دولت تشکيل ايده بيلمك ايچون - بو رابطه يه استناد ايده جك ايدي . فرانسه ده ايسه - ينه اووقت اوazon وبرشرف تارىخلى ، معظم وعثمانى بر دولت وارايدي ؛ بودولت بر چوق ملتلى اداره سى آلتى آلمش و انلرک قسم اعظمى تئيل ايتش ايدى ؛ بوسېبلە فرانسلرک افكار وحسیات وطنپورانلىرى ، بالطبع - بو دولتى ادامه واعلا ايده بيلمك اوزرە - حال وماضى يه ، دها قىصه بر تعىير ايله تارىخه استناد ايده جك ايدي . بوصورتلە ، آلمانلىر تارىخك قويدىنى حدودلرى قالدىرارق يكى بردولت وجوده كتىرمك امنى تعقىب ايدركن ، فرانسلر بالعكس تارىخك قالدىرىنى حدودلرک تكرار ميدانه چيقumasنە مانع اوھرق دولتى ادامه واعلا امنى تعقىب ايده جك ايدي . دىنلە بىليركە : فرانسەدە دولت وتارىخ ملتى وجوده كتىرمىش ايدى ، آلمانيادە ايسه بالعكس ملت تارىخى ودولتى يامىشدر ؟ اوڭك ايچون وطن فکرى ، فرانسەدەڭ زىادە تارىخ ايله دولت مفهومنە استناد اىتدىكى حالدە آلمانيادەڭ زىادە لسان ايله ملت مفهومنە استناد اىتىشدر . . .

KITABIN AYDIHESI FİRSATLARINI KAPSAMI 99-110 SAYFALARİ NOKSANDIR

باقارسىق ، اورادە وطن حىنده دهاباشقه بىر طرز تلقى كورورز ؛ اسوچىرىدە - ادارە داخلىيە جە تماماماً مستقل - يكىرىمى بش قانطرىدە و يارىم قانطرىدە واردە ، بو قانطونلرک اهالىسى

آراسنده عرق ولسان اعتباری ایله هیچ ده وحدت یوقدر ؛
 اهالیسی فرانسزجه ، آلمانجه ، ایتالیانجه تکلم ایدن قانطونلر
 اولدینی کبی لساناً مختلط اولان قانطونلرده وارددر ، بو قانطونلرک
 تاریخلری آراسنده عمومی واوزون بر اشتراکده یوقدر .
 بونکله برابر اسویچرمیلرک هیسی قوتلی بر وطنداشلق حسی
 ایله محموددر . هر اسویچرمی ایکی وطن صاحیدر : بو وطنلرک
 بربی منسوب اولدینی قانطونه او بربی نگمیل اسویچرمه در ؟
 هر اسویچرمی اولاً قانطونی ، سوکره بو قانطونک داخل
 اولدینی هیأت متحده ی سور ؛ قانطوننکده اسویچرمونک ده
 شان وشرفه ربط قلب ایدر ، قانطوننکده اسویچرمونک ده بقا
 و تعالیسی ایچون چالیشمی وظیفه صایار . . .

بر آزده آوروپانک خارجنه چیقاراق ژاپونیا به باقار سه
 او راده ده باشقه شکلده بر وطنپرورلک کورورز .

بیلیورسکز کمانچوری محاربه سی ، ژاپونیاده صوک در جهده
 قوتلی بر وطنپرورلک بولوندینی کوسترشن ایدی : محاربه دن
 اول بیویک کوچوک رتبه لی بر جوق ضابطلر - روس اوردو -

KITABIN SAYFALARI NOKSANDIR سیک احواله املاع حاصل ایده بیتمت ایچون - سترزجه

مدت خدمت جیلک و میخانه جیلک یامش ایدی ؛ حرب اثنا -
 سنه ده کرک ضابطان و کرکسہ افراد آوروپاده امثالی پك
 نادر کورولن بر وجود و تھالکله فدائیلکلر کوسترشن ایدی ؛

هان بوتون خلق ثروت وقوتى اور دونك ودوننانانك مظفرىتنى تأمينه حصر وفدا ايتىش كېي ايدى . . ايشته بوقدر قوتلى ويوكسق بر وطنپورلەك كۆستۈمىش اولان زاپونلۇك وطن حىندهكى طرز تلىقىرنىدە يك شايىان دقت بر خصوصىت واردە: خلقك اعتقادىنە و معلملىك تلقىياتنە كورە، زاپونلار بويوك برعائىلەنك افرادى كېي در، ميقادو بوعائىلەنك رئىسى در، اجدادك ارواحى محترم و مقدسدر، ذاتاً بوخاندان طوغىيدىن طوغرىيە الىي برسالالەدىندر، ميقادونك سوزلرى وأمرلىرى اجداد عظامى طرقىدن براقيلان تعليماتنامە و وصيتىمامەلرە مستىددر، اونىك ايجون واجب الاتباعدر، تارىخ، بر كتاب مقدس كېي در، مقدس ايمپراطورلۇك، مقدس اجدادك ئىزىدر، اوئنلۇك فعلى امر و نصيحتلىيى مصودىدر .

ميقادو طرقىدن تربىيە عمومىيەنك اساسلىيى تعين ايجون نشر ايدىلەش اولان مشهور اىرنامىدە «اكر بر كون احوال اقضا ايدرسە، حياتكىزى كال جسارتلە رولت» تقدىم ايدىكىز. بوصورتلە ارض و سما ايلە همسن اولان تخت ايمپراطورلىكىشان و شوكتى مدافعە وادامە ايتىش اوپورسکىز، دىلىلور، **KITABIN 99-110 SAYFALARI NOKSANDIR** بواىرىنامە، برمە اجداد من طرقىدىن برايلىمس اولان وصيتىمامە بودر، كە او كا احفادلىرى قدر تبعەلرى دە اتباعە مجبوردر، فقرەلرى ايلە نهايت بولىور .

ديكىكە زاپونىادە وطنپورلەك اساسى : افراد عائىلەيە

حرمت و محبت وبالخاصه نیم مقدس اولان تخت و خاندان سلطنته
قارشی مربوطیت و صداقت در .

فی الواقع ، بدیهیدرکه ، خواصده وطنبرورلک بوشکله
دکلدر . او نلرک وطنبرورلکی مشعور و فکرانی در ؛ ژاپونیاده
بوتون اقصای شرقی ، بوتون آسیایی وطن ، بوتون آسیالیلری ،
بوتون صاریلری وطنداش عد ایدنلر ، آسیانک - و صاریلرک
بیاضلر بیویوندو روغندن قور تاریلاسی وطنبرورلک مقتضیاتندن
صاریانلرده چوقدر ؛ بونکله برابر او نلر بیله خلقده کی طرز
تلق نک اساسی صارصمقدن چکینیورلر : دها ایکی سنه اول
ژاپونیا معارف نظارتی بوتون مکتبه برعموم کوندره رک بوندہ
« عائله یه و حکمداره محبت و مربوطیت حسلرینی تقویه ایتمک
ایچون » معبدلره و اجداد مخلفارینه کمال اعتنا ایله حرمت
ایتدیریلسنی امر ایتمش ایدی . بو سنه میقادو ٹولدیکی وقت «
جنازه مرا سمنک اجرا ایدیله جکی کون ، پور آرفور قهرمانی
نوکی اتحار ایتمش ایدی . نوگی بو اتحاری ایله هم میقادویه
نه قدر مربوط اولدیغی کوستمش ، و همده « تخت سلطنته

KITABIN SAYFALARI NOKSANDIR

ایتمش اولیوردی . . .

اکر ژاپونیادن باشقه مملکتلرہ کجر سه که ، بالخاصه بر طرفدن
آمریقا یا او بر طرفدن رو سیا یی تدقیق ایدرسه ک او رالرک وطنبر .

ورلکلرنده دها باشقة بر طاقم خصوصيٰتلىر كورورز . فقط
ظن ايدرم كه ، بوخوصىدە آرتق باشقة مثاللار كوسىتمكە
حاجت يوقدر . بودرت مثال ده صراحتاً كوسىتمكە دركە :
وطنىرولىڭ ئىشكىلى وطنى ئى معناسى مملكتىن مملكتە چوق
دىكىشمكەدر .

بو حقيقى نظر دقتن آييرماماق، بزم ايجون، پك بو يوك
براهيمى حاڙدر: مادام که وطن کمطلق، بمعنايو، وطنپرورلئه ک
ثابت بر شکلي يوقدر؛ مادام که بومعناده، بو شكل ده مملكتدن
ملكته، زماندن زمانه دکيشمکده: ر؛ شوحالده ديمک اولورکه
بزم ايجون بو خصوصده اطرافلى بر تدقیق یابادن هر هانکي
بر مملکتني نمونه امتثال اتخاذ ايمک جاڙر دکلدر. بز، بالکن
بر مملکتنه وطن هه نه مفنا ويراديڪنه باقهرق هان بلا تأمل او
معنائي قبول ايمکه قالقيشيرسق، واو معنایه کوره بروطنپرورلئه
وجوده کتيرمکه چاليشيرسق پك يا ڪلش و بلکده وطن
ايجون پك تهلکه لى بر يول طوئش اولورز. بويله بر خطایه
دوشمه مک، بويله بر تهلکه يه معروض اولماقم ايجون اطرافليجه
دوشونه ليز: اولاً وطن ووطنپرورلئه فکر وحسينک نه کي

* * *

وطنیزورلک ک اساسی، فیده سی مملکت محبی، بور و محبی در: انسانک طوغوب بويودیکی، بالخاصه حیات صباوتی چیزدیکی يره مربوطیت حس ایتمی، وَاویرک سکنه سنه قارشی - یايانجیلر. قارشی اولاندن فضله - بر علاقه قلیه دویماسی در.

هر کس بیلیر که، کوچولك چوجوقلر یاتدقلىرى، اوینادقلرى او طېيە، باخچې يە، سوقاغه بويولك بىر مربوطیت کوستيرلۇ: او رالرى کندىلرینك مالكانه سی کېي عدایدە، او رالرده بولوندقلىرى وقت باشقە يىلدە بولوندقلىرى و قتلرده کندن فضله حضور و امنیت طویارلر.. باشقە بىر يره کىدئىنجە، او رالرى او زلر، او رالرە دونمك ایستىلر... آنه و بابالرینە، دادى و قومشولرىنىھ - کندىلری ايله برابر بولنان، کندىلرینە باقان، کندىلری ايله اوینايان انسانلره - دە مربوطیت کوستيرى: او نلرە قارشى بىر امنیت و علاقه حسى ايله متحسس او لور، یايانجىلردىن أكتزىيا قورقدىقلرى حالدە او نلرە برابر بولۇنق ایستر، او نلردىن بىرىنىھ - بر مدت غىيوپىتنە سوکرە - تصادف ايدئىنجە سەۋىنلر... . . . سوکرە بويودىكە،

KITABIN SAYFALARINI OKGANDIR

لرېقى دە بىنسمكە، محلەلرینە، کويىلرینە، شهرلرینە دە مربوطیت کوسترمکە، محلەلری، کويىلری، شهرلری خلقته قارشى دە بىر انىتت و علاقە طويمىغە باشلازلر... . . . بو محبت، بو مربوطیت، بو

علاقه.. بالخاصه باشقه مملکتله کيدييلديكى ويايانجيلى آراسنه دوشو-
لديكى وقت دها بويوك بر شدته ئاظاھر ايدر: انسان مملکتته
وھمشيريلرىنە قارشى اولان علاقه و مربوطىنى بالخاصه اورادن
آيرلەقدن صوکره بىرھمشەرى يە تصادف ايتدىكى ويا مملکتته ئاند
برشى ايشىتىدىكى ويا خود مملکتته دوندىكى وقت- دها بويوك بر
وضوح ايله آكلار . . .

دېنيلە بىلەركە، انسان مملکتته وھمشيريلرىنە بر چوق
معنوى رابطەلر ايله باغلى در : هر كىك حياتنىك هر پارچىسى،
أويىنك و ماكىستك بىر طرفه كومولاش كېيىدە ئىزلىكى دىرى، او أوك،
او مملکتتك هر كوشمى، هر حالى، انسانه حيات ماضىيەسنىك
برر صفحەسنى اخطار ايده جىڭ بىر يادداشت متابىسىنده در.
بۇندن باشقە انسانك سودىكى، تعزيز ايتدىكى وجودلار واونلاره
ئاند خاطرەلرده مملکتتك مختلف طرفاندە كومولودر، كندىلەلىنى
طانىيادن اسلاملىقى ايشىدىكى، حق اسلاملىقى بىلە بىلە دن
يالكز ائزلىقى كوردىكى كېميشىدە كېكلىرى و خاطرەلرى ده
اورالارده مدفوندر.

KITABIN 99-110 SAYFALAR NOKSANDIR

اوئن آيجۇن مەلکىت اسى، وىسىلىقلىرىنىنى، حىاتى،
اھالىسى، اھالىسىنک قيافقى، عادنى، لەھجىسى، خلاصە
هر شىئى ... انسانك معنويتىدە پك اھمييلى بىر موقع صاحبى
دىمەكدر، بىر انسانك ذهتىدە اونلاره مربوط اولان خاطرەلر

چیقاریلیرسە ، اوڭىكى شخصىتىدىن أللە چوق بىرىشى قالمادىنى
كۈرۈلۈر ..

انسانك مملكته قارشى اولان محبت و مربوطىق ، بويىله ،
بىك درىن كوكلى اوالدىنى اىچوندراكە ، بعضاً مرضى بىرشكل آلىر ،
خستەلەغە بىلە باعث اولىور : بعض كىمسەلر ، مملكتىلەندىن آيرىلەنچە ،
وادىالىرى يە طوتولۇر ؟ ذەنا و حساً هې مملكتىرى ايلە مشغۇل
اولىور ، مملكتىرى اىچون عصىي و مرضى بىر تىسىر طوپار ،
اولوم و سوسەلری ايلە ، قورقۇنجۇ كابوسلەرە مضطرب اولىور ؟
اشتها واويقولىنى غائب ايدىر ، وبو اختلالات ذهنىيە و عضويەدن
مملكتىرىنه دونمەدېجە - صەلە يامادقىجە - قورتۇلامازلر .

وسائط نقلەنك تکىزى ، سىر و سياحت اعتىادىنىڭ تزا
يدى ، بالطبع ، مملكته مربوطىتكى بوكىي مرضى شىكللىنى
آزالماشدۇر ؟ بونكە برابر بىر مربوطىق خىفلىشىرىمەمشدر :
حياتلىنى سياحتلەر كېرىن كىمسەلر بىلە ، سىر و سفرلىرى
آراسىنده مملكتىلىنى ، مسقط رأسلىنى ، عائلەلرى يوردلرىنى
تىكرار كۈرۈنچە بوبىك بىرذوق و هيچان طوپىيورلار .

وطنى محبىنى اىشتە بىر مملكت محبىنى نە ، بوبور دەقىقى نە بىكزەر ،

KITABIN SAYFALARINI NOKSANDIR

انسان مملكتى وطنى طور اغلى نك بىر جزئى كىي تلقى ايدىر ، هەمشەر -
يلرىنى دە وطنداشلەرنى منشىك اولان عائلە اجتماعىيەنك بىرقۇلى
عد ايدىر ، و وطنى ايلە وطنداشلىنى مملكتى ايلە هەمشەرلىنى

سودیکی کی سور، وطن و وطنداشلری ایله مملکتى و همشیرلری
ایله افتخار ایتدیکی کی افتخار ایدر.

شو قدر وارك، وطن طریقانی نك مملکت طوپراغى کی
مادى و محسوس بىشىھىتى يوقدر؟ او نك حدودى اوستنده
ياشىيان انسانلر آراسنده کي معنوى روابطك حدودىنە تابعدر.
او نك ايچون، وطن لە اصل عناصر مشكلەسى، ايشتە بومعنوى
روابطدر.

انسانلرى بىرىنە باغلايان، بىرىنە سودىرن روابط
پىك متنوعدر: قاندە، لساندە، ديندە، دولتىدە وحدت ...
ماضى يە ئائىدۇ خاطرەلردى، حالە ئائىدۇ مفعتىلردى، آتى يە ئائىدۇ
أمىللاردى مشاركت ... حسپاتىدە، اعتىاداتىدە مشاھىت ... هېب
بور روابط جىلەستىندر.

بور روابط هە بىرىنى آيرى آيرى تدقىق اىدەم :

قانىڭ بىلگى، دها طوغرىسى قانىڭ بىلگى ئۇن واعتقادى،
شە يوقكە، انسانلرى بىرىنە باغلايمىرق اوئىلرە طنداشلىق

KITABIN 99-110 SAYFALARINI NOKSANDIR
حسى وىزىتەتلىك خصوصىدە پىك مەمەن بىر تايىر جىرا ايدر. بۇ سەھى

برابر، تدقىقات علمىيە قطۇيى صورتىدە كۆستەرى يوركە : هيچ
بروطنك اولادىدە، هيچ بىر قومك، هيچ بىر ملتىك افرادىدە
حقىقى بىر « قان بىلگى » يوقدر؛ باخوصىن بعض ملتلىك بىر قىسم

افرادی، قان اعتباری ایله وطنداشلرندن باشقه‌لرینه دھایاقيقىدر. مثلاً قان اعتباری ایله جنوبى فرانسزلىر ایله شمالي فرانسزلىر آراسىنده کى مناسبت بونلر ایله آلمانلر و انگلizلر آراسىنده کى مناسبىتىن دها آزدر ؛ بالخاصه آمریقالىلر، قان اعتباری ایله بىرىندن پك فرقىلىدەر، و بوقرق كندىلىرنجە بجهول دە دكىدر: آمریقالىلر آراسىنده منشا اصلىسلرىنى پك أىي بىلن ئائىلر پك جوقدر، بونلرک بو بىلگىلىرى، باشقه قاندىن اولان آمریقالىلرى وطنداش تلقى ايتملىئىنە، و آمریقالىلىق ایله افتخار ايللىرىنە-مانع اولاما-قىددەر .

دېمك كە: قان برلىكى ويا قان برلىكى اعتقادى، وطنداشاق خصوصىنە ضرورى بر رابطە دكادر .

لسان بىلگى بوندىن چوق دها اهمىتلى بر رابطەدر: لسان حسى و فكرى مبادله لرک ئىمهم واسطەسىدەر، انسانلر بىرلىق آنجق لسان واسطەسىلە آكلايە بىلگىلر . بىرىنىڭ لسانى آكلامىيان ايکى آدم، افكار و حسيا نجە بىرلىئىنە نە قدر مشابه اوپورلىسە اولسونلار، بالطبع بو مشابهىدىن يىخىر قالىر، اونىڭ

KITABIN SAYFALARINI NOKSANDIR

بوندىن باشقە، لسان مىسى و فىرى مىتابىتىندر كاك اهمىتلى عامللىرىندىر: هر لسان بىر خزىنە افكار و حسيا مىتابىتىندر، و بىر طرز تفكىر و محاكمىي مىتابىتىندر كى در ؛ بىر لسانى

او کره نمک + بر درجه يه قدر او لسانك کلمه لرينىڭ دلات ايتدىكى فکرلاره و حسلره صاحب اولق ديمىكدر ، عينى لسان ايله قونوشمىق ده بر درجه يه قدر عينى طرزىدە - عينى ترتيب اساسى منطقى داخلنلىدە - اعمال ذهن و افادە سرام ايمك ديمىكدر . نهايت لسان ، اجدادك تلقيات و تفكراتنك ناقلى كېيىدە : عينى لسان ايله قونوشمىق، كوجو كىكىدىن برى عينى ضرب مثلىرى ، عينى لطائف و حكميات عوامى ايشىتىمش اولقى، عينى « آتالار سوزلىرى » نه وارت اولىش بولۇنمك ديمىكدر. بوتون بوسېلىرىدىن طولايدىركە، لسان، انسانلىر آراسىدە كى روابط معنويەنك اك اهمىتىسى در ؟ بر ملت هر شىدين زىيادە بر لسانە ديمىكدر : اجنبى استىلاستە اوغرادىني خالدە لسانى محافظە يىدن بر ملت - بر فرانسز أديبنك ئظرىف بر تشىپىمى وجهەلە - موقوف بولۇندىنى حبسخانەنك آناختارىنى ئىنلە طوتان بر محبوسە بىكىزەر ؟ او ملت يىنه ياشايور ، يىنه محافظە موجودىت ايدىйور، وفضلە اولەرق استىلادان قورتولق، استقلال قازانمىق ايجون قىمتلى بىر واسطە يەده مالك بولۇيور ديمىكدر ؟

KITABIN 99 SAYFALARINI KOKUYU AYDISI 110 SAYFALARINI KOKUYU AYDISI

بونكە برابر ، لسانك اهمىت معنويه و اجتماعىيەسى بوقدر بىيىك اولقلە برابر ، لسانلىرى بىر اولدىنى خالدە كىندىيلرىنى باشقە بىر ملتدىن صايىان و كىندىيلرىنە باشقە بىر وطن طانىيان

جماعتلر وارددر ، بالعکس لسانلری فرقی اولدینی حالده کندیلرینی بر ملتدن صایان ، و مشترک بر وطن صاحبی عد ایدن جاعتلرده موجوددر : اسویچرهده اوچ مختلف بلچيقاده ایکی مختلف لسان وارددر ؛ بلچيقاليلر ایله اسویچره ليلرک بر قسى فرانسزجه تکلم ايتىكلىرى حالده قطۇماً كندىلرینى فرانسلر ایله وطنداش ويا ملتداش عد ايمىزلىر ؛ جاهىز متقىھ اهالىسى انكليزجه تکلم ايمىكىلە براير انكليز دىكىدرلر ، لسان بىلكى اوئلىرک اجدادلرینك انكليزلرە قارشى عصىيان ايدەرك مستقل بر دولت وملت تشکىل ايمىرىنە مانع اولماشىدر .

دېمك كە : لسان بىلكىدە وطنك عناصرى ووطنداشلەك عواملى آرەسندە پىك اهمىتى بىر موقع صاحبى اوبلقىلە براير ، نە ضرورى ونەدە كافى بىر عنصر وعامل دىكىدر .

دېن بىلكى نە كانجە ، اوده بالطبع پىك مهم بىر رابطە در . بىر رابطەنىك آوروپادەكى قىمتى تدقىق ايدرسەك كورورز كە قرون وسطادە و حتى انتباھ دورنە دين رابطەسى دىكىر رابطە لە غلبە چالىوردى ؛ اهل صىب حاربهلىرى انسانىدە

KITABIN SAYFALARI, NOKSANDIR

لسانلارە متکلم مىليونلارجە خلقى عىن مقصىد وأمىل آتنىدە بىلشىرىمىش ايدى ؛ مذهب حاربهلىرى انسانىدە حس دىنى پروتستان آلمانلارى پروتستان فرانسلر ایله بىلشىرىدەرك

قاتولیك آمان و فرانسیزلره مشترک بى دشمن نظرى ايله باقدىرىمەش ايدى . فى الواقع صوك عصرلرده آورۇپادە ، حس دىنىنك بى « رابطة وطنىي و مائىي » اولىق خصوصىدەكى اهمىتى چوق آزمىشىدە، فقط بوسوتون زائل اولماشىدە: بلچىقالىلرك هولاندىزلىرە قارشى عصيانلىرى ائناسىدە قىرمادە لرک اڭ بويوک سائق حركاتى حس دىنى اولىش ايدى ؛ فلامانلىر قاتولىك اولدىقلرى ايمچوندركە، هەلسانلىرى اولان پروتستان هولاندىزلىرە قارشى وقوع بولان عصيائەاشتراك ايتىش ، وهو لاندادن آيرىلەرق دالىوھە لر ايله برابر بلچىقا دولتى وجودە كىتىرىمەش ايدى . روس زاپون محاربەسى ايله صوك بالقان محاربەسى ، اوكتودوقس عالىندە وطنپورلۇك ايله ديانپورلۇك بىرىنە نەقدر شىدەتە مىربوط اولدىغىن ميدان علنيتەچىقارمىشىدە . رسمي بى دين قبول ايتىمەش ، رسمياتىدە دىنىك تائىيرلىرىنى تماماً بى طرف ايتىش اولان فرانسەدە بىلە ، وطنپورلۇك عناصرىنى تدقىق ايدىن مشهور بى متىك - ئەمېل فاكە - « دين قوزموپولىتىدە ،

KITABIN NOKSANDIR SAYFALARINI KALDIRMAZ

ديبور ؛ وبو سوزلر ايله « قاتولىكلىك فرانسیزلردن باشقە ايتالىانلىر و اسبانيوللاركىي متعدد ملتلرە شاملدرە؛ فقط فرانس قاتولىك كلىسا سىنك كىندىنە مخصوص عنعنهلىرى واردە ، وبو كلىسا عنعنهلىرى دە فرانسلق روابطىندەر » دىك اىستىبور .

دیمک اویورک : دین و اعتقاد برلکی ده – آوروپاده –
وطنک عناصری آرده سنه کیریور ، فقط عمومیتله ضروری
بر عنصر تشکیل ایتیور .

تاریخ برلکی ده پک اهمیتی بر رابطه دار : بو رابطه ،
هر وطنک افرادی خی موقیتلره ، عیف بویو کلکلار ایله مفترخر
ایدر . . . اونلره عیف فلا کتلرک آجیسخی چیقار تمق ، عیف .
مصیبتلرک مامنی طو تمق حسلری خی ویر . . . اوقدر او زون
بطئلرک محصول جهدمی اولان میرانی محافظه ایده رک و آرتیراراق
یکی بطئلره تودیع ایله مک املالری خی تلقین ایدر . خلاصه اونلری
ماضی یه ، اجداده عائد حسلرک مشابهی واسطه سیله بر لشیدر رک
بر « عائله افرادی » حاله کتیریر . بونکله برابر ، تاریخ
برلکی ده ضروری بر رابطه تشکیل ایتیز . بربولی ایله
قاریشوب آیریلان تاریخلر چو قدر ؟ مثلا ساواوا قطعه سنک
فرانسیه التحاقی نسبتاً یکیدر ، بوقطمه اهالیسینک فرانسز
تاریخنے اشتراك ایتمه میش بولونماسی فرانسز وطنداشی اولمالرینه
مانع اولماشدر ؛ آمریقالیلر – بربو چو ق عصر اول – استقلال .

KITABIN SAYFALARINI NOKSANDIR

تاریخنی رابطه لری قیرمش ایدی ، تاریخنک برلکی آمریقالیلرک
انکلیز لره مربوط قلاماسنی تأمین ایده مه میش ایدی . . .
او بر رابطه لرده ، بر اداره آلتنده بولونمق ، عیف قانونلرمه .

تابع اولق ، بربینه مشابه بر طاقم حسیات واعتیاداته مالک بولونمقده - بوللهدر: اونلرکده هپسى مەم، فقط ھىچ بىرىسى قطۇي وضرورى دىكىلدر . . .

بو تفصیلات و تدقیقاتىن صوکره وطن لە نە أولىيغى دها ئىي تعىن ايدە بىلىز :

وطن لە بىر مادىتى و بىر معنوىتى ، بىر بىنى و بىر روحى واردر ؛ وطنك مادىتى ، بىنى : طوبراغى - طساغلىرى ، اووالرى ، نهرلىرى ، كولارى ، دېكىزلىرى ، ھواسى ، سولرى ، شهرلىرى ، اورمانلىرى . . . - در ؛ معنوىتى ، روحى ايسە : اوستىدە باشىيان انسانلىرى بربىرىنە رىبەت ايدىن مشترىك حسلر ، فىكىلر . . . خاطرەلر، أمللر ، اندىشەلر . . . عادتلر ، منفعتلر، قانۇنلر . . . لسانلر ، دىينلر ، تارىخلر . . . در . بعض وطنلردا بومعنوى روابط وعناصرك بىر قاچى ، بعض وطنلردا هېمى واردە ؛ بعض وطنلردا بونلرک بىرىسى ، بعض وطنلردا بىر باشقەسى غالب بىر تأثير واهىقى حاڙىدر .

اك ثابت والك دواملى وطنلر ، بوعناصر معنويەسى الڭ

KITABIN 99-110. SAYFALARINI NOKSANDIR

وطن حقىنەكى بىر عمومى ايضاحاتىن صوکرا ، آرتىق كىنى وظېرىز حقىنە تدقیقاتە كىريشە بىلىز :

بز وطن حقنده ، آلمانیانک تشکله سائق اولان نقطه
نظری قبول ایده بیلیرمی ير ؟ وطن فکرینی ، وطن مفهومی
« بالخاصه لسان » اوزرینه بنا ایده بیلیرمی يز ؟

بوسواه جواب ويرمك ایچون ، ظن ايدرم كه ، چو^ك
دوشونمك حاجت يوقدر : شبهه يوق كه ، خاير ! لسان ،
عثمانلىرى بىبرىئە ربط ايدن باغلىرىڭ اك قىصىمى در .

بزم حاليز ، آلمانیانک نه شىمدىيى و نەدە بر عصر
أولكى حالنە قابل قىاس دكىدر : بز بوکون مستقل بردوات
حالنە ياشايورز ؛ بو دولت ، بىك مختلف نسللاردن كله وبك
مختلف لسانلار له متكلم انسانلاردن متشكلدر ؛ اوڭ اوزون بر
تارىخى ، وبو تارىخىك امتدادنجه دىكىشىمەمش بر خاندان
حىكمدارىسى وارددر . . . اوڭ ایچون بز ، وطن مفهومى
لسان وعرق اساسلىرى اوزرینه دكى دولت وتارىخ اساسلىرى
اوزرینه بنا ايمك مجبورز : بزم وطنمىز ، فلان ويا فلان
لسانك تكلم اولوندىنى يىرل دكى .. عثمانلى يايراڭىڭ كولكىسى
و عثمانلى دولتىك ادارەسى آلتىدە بولۇنان ، عثمانلى تارىخىك

KITABIN 99-110. SAYFALARINI NOKSANDIR

سامىلى وىكتىلى فصللىرىنه سىخە بىلى اولان يېرلەدر . برم
وطنداشلىز ، فلان ويا فلان لسان ايلە قونوشان انسانلار
دكى ، بودولتىك ادارەسى آلتىدە بولۇنان ، بو يايراڭىڭ اطراقىدە
طوبلانان ، بو دولتى وبو يايراڭى يوڭىشىمكى مىلەتلىك اولان

انسانلار در ...

بزم اىچون وطنبرورلك ، ايشه بووطنى سومك وبۇوطنە خدمت اىتكىدر : بوبايрагلەك ، بودولتك شان وشرقى مخافظه واعلا ايتىك اىچون . . بوتارىخىك صحىھلىرىنى قارار ئامق وانقطاعه اوغر ئامق اىچون . . او كا كىتدىجىھ دها شانلى صحىھلەر علاوه ايتىك واسكى صحىھلىرىنىڭ لەكلەرنى سىلمك اىچون . . . جالىشمىق وفدا كارلق يامق در . . .

بىلۈرم ، بىر مەتدىنلىرى اورتەلقدە بوسبوتون باشقە بىر فکر انتشار ايدىبور ؛ بعض كىمسەلر « لسان وعرق » دن باشقە هىچ بىر رابطە يە اعتىاد اىتھەمك اىستىور ، لسان وعرق دن باشقە اولان رابطەلرك ھېپ قىمتىن عارى اولدىغىنى ادعا ايدىبورلر ؟ « عەنانلىبلر ، سادەجە بىر ھيأت سىاسيەدر ، بوهىئاتك عناصرى آرەسندە هىچ بىر ارتباط معنوى ، هىچ بىر روح وطنى يوقدر ، واولا ماز » دىبورلر .

بن ، افدىيلر ، بومطالۇلره قطۇماً اشتراك اىتىبورم :

اولاً ، عەنانلىلرلەك بىك بويوك را كىثرتى آراسىنده دن رابطەسى واردىر ؛ بورابطەنك اھىتى غايت بويوكدر ؛ عرب عالىنە باقرق بونى اھىتىز عد اىتمك پىك بويوك بىر خطادر : اونۇ ئاما مالىدركە اسلامىت خristianلىق كېيى سادەجە اخلاقى دىكلى عىنى زماندە اجتىماعى بىر دىندر ؛ اونك اىچون سالكلىرىنىڭ

KITABIN 99-110. SAYFALARı NOKSANDIR

افکار ، حسیات و اعتیادانی آرسنده برمشابهت تأسیسی خصوصنده خرستیانلقدن پك چوق دها مؤثردر . موکره ، دقت ایقلیدرکه ، مشابهتلر بالخاصه تضادلر قارشیسнده تبارز ایدر، مانعهله اوغرادقجه دها بویوک براهمیت آلیر: آوروپاده دینک بوکون قوتلى بر رابطه معنیی تشکیل ایتمەمسنک اك اھمیتلى سبیلرندن بريسى، هیچ شبه يوق، بوتون آوروپالىلرک آرالىنده کي بویوک فرقىر، وقایع تارىخىنه نك ، منافع حاضرەنك آمال مستقبلەنك تولید اىتدىكى شدتلى منافرت ورقابتىرە رغماً - هې خرستیان اوپاسىدر . اسلاملر ، بوکون هیچ ده بوجحالدە دىكلەر : بر دفعە « عثمانلى دولتى » شىمىدى استقلالنى محافظە يە موفق اولان يكانە اسلام دولتى در ؟ بووضىت ، بويالكىزلىق ، بالطبع ، اوڭك اسلام عنصرلىرىنى بىرىلىتىنە دها زىادە ياقلاشدىرىھە جق ، دين بىرلەنگى اھمیتى دها زىادە آرتىرە جىقدر . اوڭك ایچون « اسلامىت رابطەسى » بوکون اوچ درت عصر اوڭىندن ، اسلام عالىنک قوتلى وشوكىلى اولدىنى و آوروپا ايلە آز تماس اىتدىكى زمانلرده كىندن دها اھمیتلى در ، ولىتىجى دها اھمیتلى اوله جىقدر .

KITABIN 99-110 SAYFALARINI NOKSANDIR

بوندن باشقە اسلام عثمانلىلرک تارىخلىرى آراسنده هىچ مباینت يوق، بالعکس پك شايابان دقت بىرەشاركت واردە: تارىخى، عثمانلى عناصرى آراسنده مسلمان اوپيانلرە سىاستاً آيرى بىر

موقع ويرمش ايسىدە مسلمان اولانلىرى بىر بىردىن قطعياً آيدى ما-
مشدر، اوئلرلۇك ھېچ بىر يىنى نە قانۇنا وندە فعلاً حاكم و حکوم يايماش،
« دىن و ملت ، ايکىسى بىردى » اساسە تامىلە صادق قالىشدر.
شىمدىيىكى مسلمان ئەمانلىلارڭا جدادلىرى و عرقداشلىرى، ئەمانلىلەتك
تشكل و تأسىسدن اول دە عصر لرجە مدت-مشترىك بىرغاية أمل
آرقاسىدە يورومشلر، عصر لرجە مدت ھې بىر ھدفه طوپرى
وھې بىر يولىدە مشترىكاً چالىشمىش، مشترىكاً قان دوكتىلدەر..
دىكىك كە : ئەمانلىلەتك، پاك قوتلى روابط معنويه يايلا سىرىبوط
بىركتله اساسىسى واردە .

فقط ئەمانلىلار آراسىدە كى روابط معنويه بونلىرىنى عبارت
اوئلادىنى كېيىشىمىسى كى عناصرە منحصرە دىكىدر :

بۇتون ئەمانلى عناصرى ، ياقين و قتلەر قدر بىر چوق
مشترىك فلا كىتلەر كېيىشىلەر ، عمومى بىر سوھ ادارە آلتىدە
مشترىكاً ازىزلىشىلدە؛ بوفلا كىتلەر، بوقفالقلار ھېچ بىر «عنصر» ك
اڭرى دىكىلە ئىدى ؟ اوئلرلۇك فاعلى ظن ايدىلەن عنصرە حقىقت

حالىدە اوئلرلۇك قوربانى اىدى . . . شىمىدى بىر عناصرە كە ھىسو
KITABIN 99-110 SAYFALARİ NOKSANDIR
او كىنده مشترىك دشمنلەر، مشترىك ھەلکەلۋار، ھېسىنگ مقدرات

آتىيەسى بىر بىرینە شىدەلە سىرىبوط ، ھېسىنگ منافع حقيقىيىسى
تامىلە متىددىر... معاملات عمومىيەدە جىدى اصلاحات يايپىلدەقە،
حېتىلى متفکرلار و ظائف ارشادىيەلىرىنى اىفا ايتىدەجە بوخصۇ -

صلرده کی یا کلش تلقیلر زائل او له جق .. ماضی یه عائد مصیتلرده کی،
حاله عائد منفعتلرده کی ، آتی یه عائد تھلکلرده کی اشتراك ..
نظرلره کیندجگه دها بويوك بر وضوح و بداهت ايله
چار به جقدر .

بوتون عثمانلیلر آردا سنه، بالخاصه عوام طبقه لرنده، مشترک
بر چوق حسلر و اعتیادلر وارد، هبی آراسنده - لسان
وحتی دین فرقه لرینه رغمـاً - مشترک بر « شرقی روحي » ،
بر « شرقی شیمهـی » موجوددر . بر چوق ضرب مثلـر ،
بر چوق ماصالـر ، بر چوق لطائف بوتون عثمانلیلر آراسنده
- مختلف لسانـلرده - زباتزددـر ، او نلرک روحـی تهـیـز ایدـن
موسیقـیدـه بـیـله بر خصوصـیـت واردـر : حتـیـ مختلف لسانـلـرـدـه ،
مختـلـفـ کـفـتـهـلـرـهـ اوـیدـورـولـشـ هوـالـرـ ، نـفـمـهـلـرـ ، بـسـتـلـرـ دـخـیـ
چـوـقدـرـ . . .

بوتون بـواـحـوـالـ وـعـوـاـمـلـ قـارـشـیـسـنـدـهـ «ـعـثـانـلـیـلـقـ مـوـهـوـمـدـرـ» ،
عـثـانـلـیـ وـطـنـ اوـلامـازـ دـیـمـکـ بـوـيـوـكـ بـرـ خـطـاـدـرـ؛ بـوـيـلـهـ بـرـ مـلاـحـظـهـ یـهـ

KİTAPBİN 99-110. SAYFALAR NOKSANDIR

ھـبـ توـرـکـاـلـکـ اـیـجوـنـ چـالـیـشـمـالـیـ...» دـیـمـکـ دـهـاـبـوـيـوـكـ بـرـ خـطـاـدـرـ.
بـزمـ کـبـیـ متـعـدـدـ مـلـیـتـلـرـدـنـ مـتـشـکـلـ دـوـلـتـلـرـدـهـ وـطـنـ وـمـلـتـ
خـکـرـلـرـیـ، وـطـنـ وـمـلـتـ مـحـبـلـرـیـ بـرـ بـرـیـنـهـ اـنـطـبـاقـ اـیـزـ؛ اوـنـکـ
ایـجوـنـ مـلـیـتـ مـحـبـیـ اـیـلهـ ، وـطـنـ مـحـبـیـ اـیـلهـ ، وـطـنـ مشـتـرـکـ سـلـامـتـیـ

اندیشه‌سیله مقید و مترافق اولق لازم کلیر...
 وطن مشترک‌ک شرف و منافعی نظر دقته آلمایان، وطن
 مشترک‌ک سلامت و منفعته مخالف حرکت ایدن بر ملیپروالک...
 هر نه ملیپروالکی اولورسه اولسون - ایستر ارمی، ایستر
 عرب وایستره توک ملیپروالکی اولسون - وطنه قارشی
 بر جرم تشکیل ایدر.
 بزده ملیپروالک جائزدر، ولازمدر؟ فقط... بر شرطله:
 وطنپروانه اولق شرطله! ...

KITABIN 99-110. SAYFALARI NOKSANDIR

تربيه وطنیه

[دارالفنون صالحوند ویریلن عمومی قونقه رانسدن]
— ۲۵ شباط —

اقدیلر ،

وطن - جمه کونکی قونقه رانسده ایضاح ایتمشدم - انسان
کبی ، بر بدن ایله بر روحden ، بر مادیت ایله بر معنویتden
متشکلدر . وطنک بدئی : طوبیرانگی - طاغلری ، اووالری ،
نهرلری ، کوللری ، دکیزلری ، هواسی ، صولری ، شهرلری ،
اورمانلری . . . در ؟ روحی ایسے : اوستنده یاشایان
انسانلری بربرینه ربط ایدن ، او نلرک هیأت عمومیه سفی معنوی
KITABIN 99-10 SAYFALARINI NOKSANDIR
و فکرلر ، خاطرملر وأمللر ، آرزولر وأندیشلر . . . در .

وطبیولک ، ایشته بو شخص معنوی بی سومک واوکا
خدمت ایمک در ؟ او نک کرک بدننک و کرکسه روحنک ، کرک

مادیتک و کرکسە معنویتک ترق و تعاویسنى ایستەمك، بواوغورددە
چالىشىق وايمجاب ايدرسە فدا كارلقلر يامقدەر .

چوجوقلره و خلقە و طپبىرلەك تلقين ايمڭىچون، اوئلرە
وطقى سودىرمك، اوئلرى وطنە خدمتىن و وطن اوغۇرنەدە
فدا كارلقدن ذوق آلىرى بىر حالە كىتىرمك.. ايمچون نېيامالىدر ؟
بو خصوصىدەڭ اول نظر دقتە آلماسى لازم كلن اساس:
وطپبىرلەك ذهنى بىر ملاحظە، عقلى بىر محاكمە تىجەسى
اولمايوب قىلى بىر محبت، درونى بىر انسايق تىجەسى اولدىيىنە دەرە
بواعتبارايلە وطن محبتى، عائلە محبتى، والدە محبتى بىكزىر:
بىلىرىشكۈزكە انسان آنەسى بىر ملاحظە و محاكمە يە تبعاً دكىل،
بىر سوق طېيىي يە تبعاً سور . في الواقع دوشۇتجە، بومحبتى
بىر طاقىم سېبىلر بولۇر، بومحبتى معقول اولدىيىنە آكلار،
حتى بىر وظيفە اولدىيىنە تقدىر ايدىر ؟ شوقدار واركە،
والدەسى سومكە، اساساً، دها بويىلە محاكمەلر يورۇنمكە
قابليت صاحبى اولمادان أول باشلار ؟ اونى، سېبىنى دوشۇنەدن

KITABIN SAYFALARINI NOKSANDIR

و محاكمەدن تولد ايدىن محبت، حقيقى بىر محبت دكىدر، آنەلەرنى
كىندىلەرنى باقدىيىنە ايمچون، ياخود كۆزلى اولدىيىنە ايمچون سوننە
حقىقت حالدە اونى سوميورلار دىمكىدر . حقىقىلى اولا دلر
آنەلەرنى والدە محبتى سبب اولەرق كۆسترييلەن شىيلر موجود

اولماسه بیله ، آنده‌لری کندیلرینى دوکوب قوغسە-کندیلرینە باقاسە-بیله سومكىدە دوام ايدىلر .

خلاصە: حما كە ملاحظە والدە محبتى طوغورماز ، اونى سادە جە تئير ايدر ؛ بر سوق طېيى ايلە ، هر تورلو ملاحظە و محا كەلردن أول طوغان بو محبتىك ، انسانك بويودىكى وقت قلبى سوروكلىن يكى يكى محبت سىللرى آراسىدە غائب اولماماسىنە خدمت ايدر .

وطن محبتىدە بويىلەدر : حقيق وطنپورلر وطنلىرىنى بر ملاحظە و محا كەمە تبىغا دكل ، درونى بر انساقە تبىغا سورلر ؛ قىلىرنە وطنلىرىنە قارشى - سىبى ئاما تىين ايدەمدىلرى - بر مربوبىت غير اختيارىي حس ايدر ، وطنلىرى محضا « وطنلىرى » اولدىنى اىچون سورلر .

في الواقع ، انسان دوشۇنۇجە وطنى سومك اىچون بر طاقم سېيلر بولۇر ، فقط بوسېيلر هيچ بر زمان وطن محبتى تولىدە كىفايت ايمىز . مثلا: صرف عقل ايلە دوشۇنۇجە انسان ، اجنبى بر مملکەتى كندى مملکەتىن دها كوزل كورە بىلير ؟ صوغوق KITABIN 99-110 SAYFALAR NOKSANDIR بۇ مەطۇر ايلە حىاتى يۈزۈنوجە ئە باستە بىلە مەلکەت مەناھىرى كندى وطنى اىچون غبىطە بىخش بولە بىلير ؛ انسان اجنبى بر مملکەتىدە طوغوب بويويە بىلير ، وطنداشلىرىنە باشقە بىرىدە دها زىادە حضور و سعادت بولە بىلير ، كندى وطنداشلىرىنە قدر ناشناسلىق

حتى کملک ، افترا واهانت بیسله کوره بیلیر . . . اکر قلبندہ حقیقتاً وطن عشقی وارسہ ، بوتون بونلره رغماً ، وطنی باشقة وطنلردن زیاده سور ، بوتون بونلره رغماً وطنک سلامتی اندیشه لری ایله محوم اولور . بویله یامایانلر ، وطنلرینی دکل وطنلرینک کندیلرینه ویردیکی منتفقی ، حضور واستراحتی سویورلر دیمکدر .

خلاصه: وطن محبتی ده محا کمہ و ملاحظه نتیجه سی دکلدر، واولما مالیدر، اوئنک ایچون، ذهنی محا کمہ و ملاحظه لرک، «انسان وطنی سوملیدر» کی نصیحتلرک تربیة وطنیده حصه لری پک محدوددر. بویله محا کمہ و نصیحتلر، وطن محبتی تولید ایده من؟ اوئنلر ساده جه ، باشقة سیبلرلە تولد ایتمش بولونان وطن محبتی تنویر و تقوییه مدار اولورلر .

بو ، سبیه وطنی نک اک اهمیتلى قاعده سیدر : وطنپورلرک تلقین ایمک ایچون ، نصیحتلردن چوق غرہ بکله مەملى ؟ چو- جو قلرک قلبندہ ، آنه لریتە قارشى ناصل تدریجى و انسیاق

KITABIN 99-110. SAYFALARINI NOKSANDIR طوغرۇسۇندا قىدىشىدۇ او بىلە ئەم
تدریجى و انسیاق بىر محبت اوياندېرمە چالىشمالیدر .

سومکده برنجى شرط ، طانیقىدر ؛ انسان اوزا آنه سنى ، اوز قارده شنى بىلە طانیمادان سوھ من ؟ طانیمادىنى آنه ، طانیمادىنى

قاردهش قارشىسىنده هىچ برحى محبت ايله متحسس اولماز...
 كوچوك چوجوقلر ، ايلىك كوردىكلرى انسانلر قارشىسىنده
 يا قورقار ، وياخود لاقيد قالىرلر ؟ اوئلرە قارشى يا برحى
 خوف واحتراز ، وياخود برحى حىرت و تجسس ايله متحسس
 اوپورلر... كوچوكلار آراسىنده ، بويوكلار آراسىنده ، مودت
 و محبت - هې طانىشما موانتىت تىيجه سىنە تأسىس ايدر. فى
 الواقع ، بعضاً ، ايلىك نظرك بمحبت توليد ايتدىكى ، بىلحظەدە
 بى علاقە طوغىدىنى دە اوپور ؟ فقط بويله آنى اولان محبتلر ،
 يا احتياج محبتك طاشەحق درجهدە شدتلى اولماسىندىن ايلرى
 كىلر ، وياخود تصادف ايدىلەن شخصك « حقىقى ويامىل
 بروجود معززە » بىكزەمىسىندىن نشأت ايدر ؟ بىنچى تقدىردى
 محبت موقت و سىچى اوپور ، بالآخرە موانتىت ايله كوكله شىز
 ايسە سونوب كىدر ؟ اىكىنچى تقدىردى ايسە ، محبت اسکى بى
 محبت يكى براستطالەمىسىندىن عبارت بولۇنور ، وينە بىموانتىت
 عصولى عد اولونە بىلير . هە حالدە ، حقىقى و دواملى محبتلر ،
 آنچىق طانىشقا موانتىت سدا اتىك ساھىسىنە تأسىس ايدر.

KITABIN 99-110. SAYFALARİ NOKSANDIR

بوقاپون روھىنىڭ تېرىيە وطنىيە دە بويوك براھمىتى واردىر :
 بوقاپون كوستىرىكە ، وطنى سومك ايمچون هەشىدىن اول
 اونى طانىق لازىمدىر ؛ وطنى طانىمايان بى انسان ، آنهسنى
 طانىمايان بىچوجوغە بىكزەر. ناصل آنهسنى طانىمايان بىچو-

جو غل قلبنده او آنه يه قارشی محبت طوغاماز سه ، وطنی طانیایان بر انسانک قلبندده وطنه قارشی محبت او لاما ...
بو اعتبار ايله ، انسانه وطنی طانیاتان علم لرک
تلقیناتی شه وطنی نك اك اهمیتی اساسی ديمك اولور .
وطنک بد تی ، مادیتفی الشجوق طانیاتان علم بغير افیادر ، روحی ،
معنویتی اك چوق طانیاتان علم ايسه تاریخ در ، او نك ایچون بو
ایک علم ، تربیة وطنیه نك اك اهمیتی واسطه لرندن صایلمق
لازم کلیر .

بو محاربه انسانده توالي ایدن و قایمدن هر برينک سزه
ويرمش اولدینی تأثیرلری شيمدی خاطر لامغه چاليشير ، و بو
تأثیرلری بربی ايله مقایسه ايدر ايسه کر ، کورور سکر که :
طانیدي فکر مملکتلره عائد و قایع سزی طانیدي فیکر مملکتلره
عادن و قایمدن دها زياده و دها دواملي بر صورتده متاثر
ایمشد ؟ حیاتیکرک بر قسمی ایچنده چيرديکرک بر مملکته
عادن بر خیمه بی او قودی فکر وقت ، او فجیعه نظر خیالکر
او کند دها زياده جانلاندش و سیزی باشقه فجمعه لدن دها
KITABIN 99-110. SAYFALARI NOKSANDIR
اوزون مدت مضطرب ایمشد ؟ اسمی ایشتدیکرک وقت
خریطه او زرنده کی موقعنک کوزوکز او کنه کلدیکنی کورديکرک ،
احوال طبیعه و اقتصادیه سی حقنده معلومات صاحبی اولدینگر ،
تاریخنده کی اهمیت و قیمتی قدر ایتدیکرک ، اجدادیمزک نهقدر

فدا کارلقلری مخصوصی او لدیغى بىلدیكىز .. مملکتلرە ئاڭ وقایع دە سزە احوالىدىن يىخىر او لدیغىكىز مملکتلرە ئاڭ وقایع دن دها زيادە تأثر ويرمىشدر . خلاصە : دوشانلىك استىلاسنه اوغرىيان ومظالم و فجائعه محنە او لان مختلف مملکتلر حىنده كى تأثرلىكىز - هان-هان او مملکتلر حىنده كى شەھىدى نقلى ؛ جغرافى ؛ تارىخى اطلاعات ، خاطرات و معلوماتىكىز ايله متناسب او لىشدر .

ديك او ليورك چو جوقلە وطنى محبى تلقين ايمك ايجون او ل امردە وطنك تارىخ وجغرافيا سنى او كەنەتك لازمەر .
شو قدر واركە ؛ تارىخ وجغرافيانك تېرىي وطنى يە مدار او مالارى ، جانلى و تصويرى او مالارىنە توقف ايدرە ؛ بوايىكى علم ، قورى بوركە قالابالىندن ، او زون بىر اسم و رقم سلسە سندن ، جانسىز و انسىز بىر اسکەلمەندن عبارت قالىرسە ... حس و خياله خطاب ايدرك روح و قلبى تېتە تىزىسە .. وطنى محبى تلقينە - بالطبع - ذره قدر مدار او لاماز . بوايىكى علمە ئاڭ درسلر وكتابلر ، - تربىيە وطنى يە خدمت ايدە بىلەك ايجون - او يە

KITABIN SAYFALARI NOKSANDIR

قارشى انجذابلىر توليد اىتسون ، اعاظمك ائرىنە اقتضا هو سلىرى او ياندىرسون ؛ هر او قويان و هر او كەنەت ، اجداده قارشى حرمت حسلرى تلقين اىتسون ، ملى مەھورىتلىك انتقاملىنى

آلمق أمللری ویرسون ...

شوراسى ده شایان دقتدرکە، وطن جغرافیاسى جانلى اوله رق او كرەنمك واو كافارنى قلبى برانجذاب طويمق ايجون، او لامى ده مملكت جغرافیاسى، يورد جغرافیاسى او كرەنمك، و او نك بدايىنى حس و تقدير ايتىك لازم كاڭىز: ياقينلىرنده كى مناظر طييغىن بىخرب قالانلار او زاقىلدە كى مناظر طييغىت حقىندە نە قدر كوزل تصويرلار او قورلرسە او قوسونلار، او نلرى وضوح ايله تخيل ايدە مازلر؛ اطرافلرنده كى بدايىھە قارشى لاقيد قالانلار، تصوير لرينى او قويە جقلرى مناظر طييغىت قارشى انجذاب طويا مازلر؛ انسان، كوزى ايله كورە مدييکى شىلرى، آنچىق كوزى ايله كوردىكىرینە قىاساً تخيل ايدە بىلير، كوزى ايله كورە مدييکى شىلره آنچىق كوزى ايله كوردىكىرینە قىاساً انجذاب طويا بىلير ..

بىزدە، مع التأسف، بو اعتبار ايله پك بو يوك بر نقصان وارددر : حياتىز - اكتزيتاله - أولوك و سوقاقلر ك ديوارلىرى آراسىدە محصور كېچىور؛ طييغىت محيطه ايله پك آز مناسباتىدە بولۇنىور، اطرافيمىزدە كى بدايىھە طييتكى بىك بو يوك بر قىسىمندن

KITABIN 99-110 SAYFALARI NOKSANDIR

تىخصىلىنى اكال ايتدىكى حالدە بىر دفعە بىلە بىر شىمندۇر كورمه مىش بىراقىدى بىلپۈرم؛ أىوب سلطانىدە اقامت ايتدىكى و بىر مكتب عالىيە مدادوم اولدىنى حالدە كۆپرىنىڭ او بىر طرقە كىتمە مىش

يرافقى طانسورد، استانبولك بوتون كوزللكلىنى بىلن، يانغىن قولەسە، يوشۇ تېسە، علم طاغنە جىقەرق، بىندرلە، آطەلەر كىدرىك، استانبول حىقىدە بىر فەرك تام ايدىن و ئەنداشلىمىزى بىك آز كورويورم ...

آرتىق، بو حاللە، بو قىدىزلىقلە نەيات ويرەلىز ؟ واىچە بىلەلىز كە : ياشانان مەلکتى ئى طانسق، اوڭك كوشە و بوجاقلىرنە طولاشەرق بدایع و محاسنە اتفاڦ حس و نظر ايتىك .. تربىيە وطنىئەنڭ اك ضرورى واسطەلەرنىندر ...

نەيات، شوراسقى دە، نظر دەقىن دور طوقتامايلىدركە : تارىخى يالكىز اوكرەنمك كافى دىكلەر، اوڭك مختلف صحيفەلىنى زمان زمان خاطىرلا مۇقىدە لازىمدىر... بونك اىچۈندىرگە، بوتون مەمالەك مەتمەنەدە، وقايىع تارىخىيەن اخطار و تىز كار ايدە جىك آبدهلەر رەكزىنە بويوك براھىت ويرەلىپور، « تارىخ ملى » موزە خانە و نۇونخانەلىرىنى چوغالىتوب زىنكىلىشىرىمكە اهتمام ايدىلىپور، اھىتىلى وقايىع و اشخاص تارىخىئەنڭ يېرىمى بشىنجى، اللنجى، يېشىنجى، يوزىنجى سە دورىيەلرى مناسبىتىلە بىر جوق مەراسىم

KITABIN SAYFALARI NOKSANDIR

جانلاندىرىمك اىچۈن هەر دىل و سائىطە مراجعت اولونەرق كلىتىلى مەصرى فەر اختىار ايدىلىپور .

بىزدە، مع التأسف، بوجەنلەرە هيچ اھىت ويرەلەمشىدر:

نه آبده‌لر رکزی لزومنی تقدیر ایدیلش ، و نمده تاریخ ملى موزه خامه‌لرى تشکىلنه اهمىت ویریلشدە ؛ مملکتمىزدە سلطان حبىدك يكىرىمى بشنجى سنه دورىيە جلوسى مناسبتىلە رکز ایدىللىن آبده‌لرلە حرکت اوردوسى شەداسىنڭ تذكار نامى ایچون رکز اولۇنان ستوندن باشقە هىچ بروقۇمۇ تارىخىنەنك تذكىرى مقصدى ايلە وجودە كىتىرىلش آبدە يوق كېىدر . وقايىع تارىخىي خاطرلاەق ایچون ألىزىدە او وقايىع قەرمانلىرىنىڭ تربىلرى ايلە وقفلرنىن باشقە بىشى موجود دىكىلدر . آرتق ، بو حالە نهايت ويرملىيز : حس ونظري - حالك دار حدودى ايمىنەن محبوبس قالمىدىن قورتارارق - آتى يە تىدىد ايمىك ایچون آزادە صىراادە ماضى يە توجىيە ايمىك ضرورى اولدىيغى او نۇئما - مالى ، بر طرفىن ماضى يە جانلاندىرىمەجق موزه و آبده‌لرى جوغالىتىغە چالىشىقلە برابر ، دىكىر طرفىن ، وقايىع واشخاص تارىخىنەنك سنه دورىيەلرى مناسبتىلە مىراسم تذكارىيە واحتفالات توپىرىيە يابىمالى يىز ...

وطۇر ئاتىق اخون ، ملى تارىخ و جىز افانادن باشقە بركتىلە
KITABIN 99-110. SAYFALARINI NOKSANDIR
 معلومانە دەها احتىاج واردە ؟ معلومات مىنە ئامىلە يادايدىلگىدە او لان بولۇتكە معلومات ، انسانە - وطن مفهومىنە يك اهمىتلى بىر موقع طوتان - دولتى و قوانىع ئى طاينىر : وطنك مختلف قىطىمەلىرىنىڭ بىر بىرىيە ناصل ياردىم اىتدىكىنى ، بوققۇمەلر سكەسى

آراسنده ناصل بى ترابط بولونديغى مشترك قانونلرك نە قدر فاندەلر تأمين ايتدىكى آكلاتير؟ بوصورتله، جغرافيا وتارىخنىك ويردىكى وطن فكرىنى ائمما يىدر : جغرافيانىك وطن طور اغى نامى آلتىدە كوسترىدىكى مالك آراسندهكى روابطك اڭ آزىزىجىد وبو سېيلە اڭ جوق سهل التقدير اولانلىرىنى كوستىرر، تارىخنىك بحث ايتدىكى سلسلە شۇنكى نتىجه و محصلەلرىنى آكلاتير. اونك اىچون معلومات مدنىيە يەدە سېيە وطنىتكى وسائلىتى آراسنده اھىتىلى بى موقع ويرىتلى، اوکا عائىد درسلىر وكتابلار، وطن فكرىنە وضوح وقوت ويرىمكە بىاپر اونك اجزاسىدىن اولان « دولتە وقوانىنە فارشى حرمت و مىربوطيت » حىلىرىنى تلقىن ايدەجىك بىشكىلدە ترتىب اولۇنمىلىدر.

شىمىدى يە قدر صايىدېغىم وسائلىت تربىويە - تارىخ وجغرافيا اىلە معلومات مدنىيە - اساساً وطنى طانىتىمە خدمت ايدر، وطن سودىرىمكە، آنچىق بى طانىتىمە طولا يىسىلە و طانىتىمە سايىھىسىدە مدار اولور.

KITABIN 99-110. SAYFALARI NOKSANDIR
سېيە وطنىيە اىچون، بولىدىن باشقە بى طاقىم واسطەلر دها واردىركە اونلار وطنى طانىتىمە زىادە سودىرىمكە يارارلار. بى واسطەلر: شعرلار، شرقىسلر، رومانلار و تىياترلار ؟ دها قىصە بى تىمير اىلە: ادبىيات و موسىقى در.

ادبیات، همومنیله، حیاتی تبلیغ و تهیجه خدمت ایدر :
 شعرلر، رومانلر، تیاترولر حسیات بشریه یه حیات و افاده
 و پیریزلر؛ تئیل و تصویر ایندکلری و قمئلر، شخصلر، امللر،
 خیاللر قارشیسنده تقدیر، نفرت، غبطه حسلری اویاندیریزلر ؟
 بو سیبله او قویانلرک وسیر ایدنلرک قلبلنده بر فعالیت حسیه یه
 بر جوشش حسیاته باعث اولورلر. موضوعلری وطنی اولونجە،
 بالطبع، بوتون بو تأثیرلری حسیات وطنیه خصوصنده کوستیر،
 بو حیاتی غیلان ایندیریر، بو حیاتی خروشے کتیریر،
 قلبده وطنپورانه ھیجانلر تولید ایدرلر. فی الواقع بوفعالیتلر، بو
 غیلانلر، بو ھیجانلر، اساساً موقت اولور، آز بر زماندە گپوب
 کیدر؛ شو قدر وارکه پچنجە یه قدر قلبده بر ایز برا فقدن
 خالى قالماز: ناصل قول ادمانلری، قول حرکتلری - موقتلىکلرینه
 رغماً - قول عضله لرینك نما وقوت بولماسنه سبب اولورسە،
 حسیات قلیسەنک فعالیتلری - ھیجان و غلیانلری - دە
 پچیلکلرینه رغماً حسیات و تمايلاتك نما وقوت بولماسنه
 بادى اولور. بو اعتبار اىله ادیسات، ترسە وطنەنک اک اهمىتى
KITABIN 99-110. SAYFALARI NOKSANDIR
 واسطە سیدر دىنلە بىلير. بو خصوصىدە ھېچ بىشى ادبیاتك
 - وطنپورانه شعرونزرلرک رومان و تیاترولرک - يىنى طوتاماز.
 حتى تاریخ وجغرافیا بىلە محبت وطنیه تلقین ایده بىلمك ایچون
 ادبیاتىن - ادبی، مؤثر، مهیج تصویرلاردن - استعمالىيە مجبورىدر.

بزده ادبیات وطنپورانه ، مع التأسف اوقدر زنکین
دکلدر ؛ تربیه وطنیه ایچون پك محدود اولان آثار موجوده دن
استفاده ایمکله برابر ، بوائز لری چوغالنگه ، مکمل بر ادبیات
وطنپورانه وجوده کتیرمکه چالیشمایی يز ..

موسیقی ده ، ادبیات کی ، حسیاته خطاب ایدر ، وقلبه
هیجان ویریر... بشیکدن بری ایشیتلن ملی ووطی شرقیلر و مارشلر ،
روح او زرینه درین تأثیرلر یاپار ؟ اونلر ، انسانک تا کوچوکلکنندن
بری اعماق هویتنه ، وطنه عادػ نقدر حسلر و فکرلر ترا کم
ایمیش ایسه هیسفی بردن قاریشدیریر ، صارصار ، او یاندیریر ،
آلوله ندیریر . با خصوص بوتون وطنداشلر او زرینه عینی صورته
تأثیر ایتدیکی ایچون ، قوتلی برابطه وطنیه تشکیل ایدر .
آوروپاده کی سیاحتلرم اثنا سنده ، بونک پك قطعی دلیلرینی

کوردم :

اوچ سنه اول ایدی ، بروکسله ده ، عمومی سرکیده ،
کیجه لین طولاشیوردم ؛ سرکینک مختلف جهتلرنده متعدد
موزه قالر وار اندی ، خلق اونلرک اطرافنده کومه کومه
KITABIN 99-110 SAYFALARI NOKSANDIR
بیییکمش ایدی ؛ کیمی طولاشیور ، کیمی اوینایور ، کیمی
دیکله یور ، کیمی سیر ایدیور ، کیمی ایصلیق ایله کیمی سوز
ایله موزیقا یه رفاقت ایدیوردی ... بر طرفده یکی بر هوانک
نمهم لری یا ییلمغه باشладی ؛ بر آنده محیطمنده حیرت ویره جلث

بر تحول وقوعه کادى: شىمدى كومەلرڭىزى بىرىنە قارىشىش
ايدى، آرتىق شىق البسىلى پېزىزىدە قىاقلى، قادىن اركلە،
كىنجى اختيار، هەركس بىرگەنى تشكىل ايتىش ايدى، ھېسنىڭ
كۆزلەرنىڭ نىشە وغۇرۇر فېشقىرىيور، ھېسنىڭ ئىللەرى و آياقلەرى
اوینايور، ھېسنىڭ جىكىرلىرى قاباروب بوشالەرق موزىقا يە رفاقت
ايدى يوردى. يالكىز شورادە بورادەتك توڭ بعضا كىمىسىلەر، بىو طاشقىنلىغە
قارشى - بىم كېيى - يابانجى و متحير قالىيوردى... بىر آز سوڭرا آكلادم:
چالىنان هوا بلچىقالىلرک ملى مارشى ايدى، بومارش او رادەكى
بوتون بلچىقالىلرک روحنى طوبلايدەرق بىرلىشىدىرىمش؛ قىلبە
ھىجانلىرى حسنه طپياناڭ ويرمىش ايدى ... او صىرەدە بىر آز
دقتە بافق، او بىكىر جە خلق آراسىندە بلچىقالى او لامايانلىرى
- ھىچ آلماندان - آىرمۇق ایچون كافى ايدى ..

بو سە، هولاند اداھ بولۇندىيەم صىرەدە « يىن الملل تربىيە
اخلاقىيە قونغۇرسى» شرفە ويرىلن ضيافت ائناسىندە بونك دها بازار
بر مثالىنى كوردم: لاهەي بلدە يەر يىنىڭ نطقىدىن سوڭرە موزىقا مىلى
مارشلار حالمە باشلامىش ايدى، هەماشىن حالىندىقە، حضار آراسىندە
KITABIN 99-110. SAYFALAR NOKSANDIR
اوىي بىلەر موزىقا يە رفاقت ايدى يوردى . يامىدە او مطواران بى
فرانسز - موسىقى مراقلېسى اولدىنى ایچون - چالىنان هوالىرى
طانىيور، هەرىپەن نە مارشى اولدىغى سوپلىيور، سىنى -
بويوك بىرنىشە ايلە - مەتنىلرک سەنە قارىشىدىرىيوردى، فقط

فرانسز مارشی - مارسیه ز - چالینمغه باشلا نجه ، بوسبوتون باشقه برجوشش وطفیان ایله تغفیه قویولدی ؛ شمدی آرتق اوونک بالکن ذوق موسیقیسی دکل ، عینی زمانده حس ملیسی ده غلیانه کلش ایدی : آرتیق بالکن برموسیقیشناس روحی ایله ، بر طری پرست حسی ایله دکل ، عینی زمانده وبالخاصه بروطنپرور حسی ایله ، بر فرانسز روحی ایله تزم ایدیوردی .... قارشیمزده - طانیشہادیفیمز فقط سیاسه و مکالمه لرینه باقه رق فرانسز ظن ایتدیکمز - بر ذات ، ماداما سیله برابرا او طوریوردی ؛ مارسیه ز چالینیر کن ، او ده او کا حرارتله رفاقت ایدیسور ، و فرانسز او لدیفی حقنده کی ظنمزه قوت ویریوردی ... موزیقا او فاق بر تو قدن صوکره باشقه برهوا یه باشلا دی ، او وقت قارشیمزده کی بر دنبه دیکشدی ، شیمدى اوونک سسنه و سیاسه تعريف ایدیلیز بر نشنه وهیجان کلش ایدی ؛ خنجره سندن چیان سسلر ، تا اعماق رو خندن قوبوب کلیور کبی بوتون اعصابنی صارصه رق اندفاع ایتكه باشلامش ایدی .. یانده کی فرانسز بو طغیان قار.

KİTABI NOKSANDIR SAYFALARINI 10. BİLTİRME

آلمان مش ! .. دیدی .. آلمان ملی مارشنسنگ چالینماسی ، فرانسزه بکزهین ، کوزل بر فرانسز جه ایله قونوشان ، مارسیه زه بیله حرارت و موقیت ایله رفاقت ایدن او ذاتک آلمان او لدیفی بر لحظه ده آکلاتیویر مش ایدی .. و هپ بویله اولیوردی :

هر مارش چالیند قجه ، او بويوک سالونك مختاط سو فرالى اطرافىده طارما طاغينيق برسورتنه طوران واکزيا بربىنى طانجيان وطنداشل عىفي هيجانه طوتولىور، عىفي طفيان حسيات ايله بره شبور ، وبر آز دقت ايمكله بربىنى طانيوردى .. دينىله بىلىرىدى كە، ملى مارشل بو « بين الملل هيأت » ئى تشكيل ايدن يوزلر جە انسانلردن ھر برينىڭ « هويت ملىه » سۇ ميدانە چيقارىبور ، ھركە ملىتنى - لسان حالى ايله، لسان ترنى ايله - اعلان ايتدىرى يوردى ...

بونلرى كوردىكىن صوکره ، افدييلر ، ملى بر مارشدىن محروميتىك نە قدر ئايمى بىر محروميت اولدىغىنى ، اولكىندن قات قات دها بويوک بىر شىتلە حس وتقدير ايتدىم . بىزدە ، اعلان مشروطىتىن برى بىر چوق ملى مارشلر يابىلدى، فقط بونلر كە هېيج بىرىسى نە رسماً قبول ايدىلدى، ونەدە من غير رسم تعمىم ايتدى. بىحالە آرتىق نهايت ويرمى ، ملى بىر مارش قرارلاشتىرىدە رق اونى تعمىمە چالىشمالى ، وجوجوقلىمىزى اونك نىمەلر ئى ايله

KITABIN 99-110. SAYFALARI NOKSANDIR

ملى مارسە لر كە قىمت و تائىيرلىرى ، كۆزەللىكلەرنىن زىادە عمومىللىكلەرنىدە ؟ بۇتون افراد ملت طرقىدىن بىلىنملەرنە بۇتون اولاد وطن طرفىدىن دها بشىكىدىن اعتباراً ايشيدىلەرنىدە در. ھرملىت مارشنىڭ، او ملىتك بۇتون افراد يېنىڭ حسيات وطنىسى

غليانه كتير مسى ، هركشك وطنه متعلق اطلاعات وحسياتنه تا كوجوكلکندن برى - قاريشمش او لاسدن طولا ييدر ...
 بونك ايچوندر كه ، ملي مارشلر ؛ هان عموميته تاريختي اولور
 تاريخته قاريشمش بروقه انسانده طوغمش واو وقمهتك توليد
 ايتدىكى عمومى حالت روحى سايىسندە انتشارا يېش بولۇنۇرلار.
 بو كون فرانسەدە، مارسەيەزدىن بىكقات دها مەھىج كفتهلى ،
 بىكقات دها مؤثر بستەلى بر مارش يايىلسە بىلە ، بو مارش
 « مارسەيەز » لى بىنى طوتاماز : او نك قدر انتشار ايدە من ،
 او نك كې درين وعمومى بر رابطه وطنىه تشکيل ايدە من .
 بو اعتبار ايلە ، ظن ايدرم كه ، بىزده « ملي » او لىنەڭ
 لايق اولان مارش « قالقىك اى اهل وطن » مارشىيدر : بر
 دفعه بونك تارىخا بۇتون او بر مارشلە قارشى بويوك بىر حىق
 تقدمى واردە ؟ دىكىر طرفدن اعلان مشروطىت انسانىدە
 عسکرى موزىقالى طرفدن اڭ چوق چالىنان ، وبو صورتىڭ فعلاً
 ملي مارش وظيفەسى اڭ چوق كورۇن مارش دە بودر ئىلۇن ئىلۇن
 كفتهسى ، عوام طرفدن آكلاشىلاما يە جق قدر آغىزىر ، فقط بونى

KITABIN SAYFALARI NOKSANDIR

اولەرق تعميمە چالىشىق - بىم فكر بىمە - اڭ موافق خط حر كىتىر .
 هر حالدە ملي مارش خصوصىنە كى أليم محروميتە نهايت
 وير ملي ، و « تربىيە وطنىيە » خصوصىنە ملي مارشك بويوك بر
 اهمىتى اولدىغە قناعت حاصل ايملىي ز .

« تربیه وطنیه » خصوصنده بایراغلکده بويوك بر اهمیقی وارد ره: بایراوه، وطنک علامت فارقه‌سی، تمثیل استقلالی در؛ او، ماضیده، اوردولره برابر کیتمش، اونلره برابر غالب و مغلوب اولمش، اونلره مظفریت‌لرینه‌ده هزینتلرینه‌ده شاهد اولشدۀ؛ شیمدى وطنک هر طرفده توج ایتمکده‌در، اجنبی دکیزلرندۀ طولاشان « وطنداش سفینه‌لری » نک، اجنبی مملکتلرده بولونان سفارتخانه و قونسولوسخانه‌لرک او زرنده‌ده طالغالان‌مقدۀ‌در؛ آتیده‌ده وطنک بوتون مقدراتنه اشتراك ایده‌جک: وطن ایله برابر یاشان و شرف قازانه‌رق یوکسله‌جله‌ه یاخود ذات و مقوه‌ریته او غرایه‌رق دوش‌جکدر.. اونک ایچون وطنی طانیان برآدم کوزلری ایله بایراغه باقارکن، نظر حسن و خیالی ایله اونک ظلی آلتندۀ بولونان قطعه‌لرک، واونی تجیل ایدن انسانلره هبستی احاطه ایدر، اونک آرقاسنده یورومش اولان اوردولری، اونک کولکسی آلتنه کیرمش اولان مملکتلری

KITABIN 99 SAYFALARI NOKSANDIR
والحاصل وطنی حقنده کی فکرلرینک و حسلرینک - آز چوق اویانوب قاینادیغى کورور.

وطن، اساساً کوزایله کورولىز، حواس ایله احاطه اولۇغا، بى كل معنوی در، بایراق، اونک مرئی و مشخص بر تمثالىدیر.

بو ئىتىل، وطنى تېرىجىم ايتدىرىمك و خاطر لاتق صورتىلە، او كا
قارشى محبت وارتىباط حىسلەنلىق تقوىيە يە مدار اولور . او نك
ايچۇن بايراغى بىر ئىتىل و طەن اولەرق طائىمالى و طائىتمالى ،
او كا قارشى قىلدە شىدىلى بىر محبت و حرمت جىنى طاشىمالى
وطاشىتمالى در . . .

بىز، بايراغلۇ بىر اهمىت تربىيە سەقە ئىچىن نظر دقتە آلمابورز:
بايراقلىمىزى هېب بىز پارچەلرى ايلە دىكىسۈرۈز، بىر سېبىلە او نلرە
ئابىت و مطبعى بىر شىكل ويرەمپۈرۈز؛ يالكىز أولىدە دىكىل، دوازىر
رسىمەدە بىلە آصىلان بايراقلىرى بىر يەن بىكىزەمپۈر: آى، كىمىنەدە
قالىن كىمىنەدە ئىنجە، كىمىنەدە قاپالى كىمىنەدە آچىق اولىور ؛
يىلىدىز، كىمىنەدە بش كىمىنەدە آلتى قوللو اولىور، كىمىنەدە آيك
تا ئىچىندە كىمىنەدە بوسپوتون طېشىندە بىر موقع اشغال ايدىور .
بايراقلىك كۆستەرىشلى و منتظم اولماسىنەدە اهمىت ويرەمپۈرۈز :
بويوك قولانقلارك ورسىمى داڭەلرك قاپلۇرندە بىلە سو كوك ،
پېرىپېق، بوروشوق، لىكلى، صولوق بايراقلى آصىبورز.. يېرىزىنەدە
بايراغنى بىزلىرى كىسب دىكەرك يابان بىزدىن باشقە بىر ملت يوقدر،
KITABIN SAYFALARINI OKSANDIR
بىر مىدىر چىسىد بىر ئەر قولداشىن و بىر ئەلت ئەختىسا و حرمتىدە
قصور ايدىن بىر ملت دە موجود دىكىلە .

آرتق بىحاللىرى نەھايت ويرەملىزىز: دىكىلى دىكىلى باصىلى بايراقلى قوللا
ئىمالى، بونلرى هەر كورەنە حرمت تلقىن ايدە جىك بىر حالدە مخافىظە يە اعتىنا

وطن ایچون

ایمیلی یز، و بیلملی یز که: دانما کوزیمزاو گنده طوران بو نمثاں و طعن .
قاراشی بو قدر اهمالکار طاوراند بجه، اصل و طعن مقادشی اهمالکار.
لقدن - قابل دکل - قور تولامیز . . .

نیزه و طبیه نک و سائنسی آزادسنه ، عسکری مه اسم ده
بویوک بر اهمیتی حائزدر :

اوردو، عسکر، وطنک هیأت مدافعه سی در، بو هیأت
وطنک هر کوشہ سندھ طوغمش انسانلردن تشکل ایدر، و وطنک
هر کوشہ سندھ اجنبی تسلطندن و قاییه خدمت ایدر، وطنپورولک ک
اک یو کسک شکللری ده عسکر لکدھ، اوردو حیاتنده تحمل ایلر.
بو سبیله، عسکر لرک، عسکری تعلیم لرک، عسکری رسم
کیکدلرک منظره لری، عسکری موذیقالرک نفعه لری حسیات
وطنیه یی شدتله غلیانه کتیریر: انسانه قهر مانلق، فدا کارلق،
غالیت حسلری وأمللری ویریر، وطنک دوشانلری اولدیغف،
اونلره قارشی بعضاً طوب توفکله مقابله ایتمک لازم کلديکنی
خاطیر لا تیر؛ وطنک هر بر کوشہ سندھ بقاوس، ناصل بوتون
کوشہ لئک معاونته متے قف، اولدیغف آکلاتنه .. انسان،

KITABIN 99-110. SAYFALARİ NOKSANDIR
نوسه نوست معاوشه موافق اولىعى ا كۈلىز : . اسىل،
عىسكلرى سىر ايتىدېكە، عىسكلرلەم انجىذاب ومحبت طۇيار ئ
عىسكلرلەم انجىذاب طويدىقىدە « دوشانە غلبە »، امىلەنە وە وطن
ايچون فدائى حىات » فىكتىنە آلىشىر . اوڭىز ايچون مراسم
عىسکرييە اهمىتلى بى را سطە تربىويە تشكىل ايدر . بۇ واسطەدىن

استفاده ايچلى : چو جوقلريزى عسكري مناظر قارشىسىنده بولوندوره بولوندوره متىج ايچكە چالىشمالي يز ..

* * *

شوراسى ده شايابان دقتىكە : حسیات تظاهره امکان بولا - ماينجه، مخالف حسیاتك زبونى اولونجه.. ضعيفلاشوب سونز ؟ اونىك ايچون حسیات وطنیه، انسانك بنيه و مناجىدن ده متاثر اولور: وظائف وطنیه، ضعيف بنيهلى، مشاقه غير متحمل بر آدمه قوى بنيهلى ، مشاقه متحمل بر آدمدن دها آغىر كلىرى، وظائف عسكريه، وهام وبجرىكسز بر آدم ايچون طبعاً جسور بر آدمدن دها زياده فداكارلىق استلزم ايدر . بوسېلە بىنه قوت وطبعه جسارت ويرن هر شى وطن محبتىه كىشىش بر مىسان آجار ، و تربىه وطنىيە ياردېم ايدر . في الواقع هر قوتلى و جرأتلى اولان عىنى زماندە وطنپور او ماز، فقط جرأتلى وقوتلى اولانلىك وطنپورلىكى، - مساوى شرائط آلتىنده - قوتىز و جرأتسز اولانلىكىكىن دها كوكايى و دها صاغلام اولىور اونىك ايچون تربىه بىنېنى - او بىنالى

KITABIN 99-110 SAYFALARINI NOKSANDIR
واسبورلىرى - دىنى تربىه وطنېنىك اهمىتلى و سائىطى اراسىنده صاياعلى، وجوجوقلرك وطنپورا اولمالارىنى تأمين و تسهيل ايچون تربىه بىنېلىرىنده اهتمام ايلەملى در .

*
..

شىمدى يه قدر بحث ايتدىكم وسائل تربويه، وطن فكرىنى
ووطن محبتى تاقىن، اخطار وايقاظ ایچون مراجعت يادىلىسى
لازم كىن وسائلدن عبارت ايدى .

فقط، اي بىلەلىي زىكە، وطن محبتى انسانك جىله حسياط
وئمايلاقى آراسنە مستقل ومنفرد بىر موقع صاحبى دىكىدر،
اونك تىللرى واستاد كاھلرى واردى ؟ وطن محبتى تلقين
وتىنې يە چالىشىركەن، بواستداد كاھلرلەدە مشغول اولمالى، اونلارى
تحكىم وتقویيە يەدە چالىشمەلى در .

وطن محبتى نك تىلى، عائله محبتى در . انسان ھۈمىرىست ،
ھۇرۇم او له رق طوغار، سو كىرە تىرىجىغا غېرىست، غېرە مېرىشە اولغە
باشلار؛ غېرېر سىتكەن دا ئەرسى تىرىجىغا توسع ايدر: ئىياقىن عائله
افرادىندن باشلايمىرق، آرقاداشلره، ھەشمەرلەر، وطنداشلەر شمول
پىدا ايدر. بوسېلە، دىنيلە بىلەرىكە، عائله محبتى، روحىك وطن
محبتى نە ايرىشىمك ایچون او سىته باصمغە مجبور او لادىنى بىر
باصادماقدار ؟ اونك ایچون تربىيە وطنې يە، عائله محبتى تقویيە

صورتلە باشلا مالىدەر ؛ وقطۇماً قانع اولماالىدەر كە، عائله محبتى

KITABIN 99-110. SAYFALARI NOKSANDIR
ضعيف قالدقجه، وطن محبتى نك قوتلى اولماسى قابل دىكىدر :
برىملەكتىدە.. عائله لرڭا كىزىسىنىڭ افرادى آراسنە قوتلى بىر مىز بىو-
طىت بولۇنمازسە.. قارده شىلە متادىيا بىر بىرىنى قىصقا نىر، بىر بىرى ايلە
قاوغا ايدر، وفضلە او له رق متادىيا آنە ايلە بابانك دىدىشىمەلىرىنە

شاهد اولورسە ... او مملکتىدە وطنداشلار آراسىدە قوتلى بىر محبت و مىرسى بوطىت حسى بولۇناسى ناصل مىكىن اولەبىلىرى؟ او ز قاردىشلىرىنىھ ، عائلەسى افرادىنىھ قارشى بىلە بى حس اولان ، او نلرە قارشى بىلە بى رحس فدا كارى طاشىمايان ، او نلرە دىدىشىمكىن كىرى طورمايان .. بىر آدم ، ناصل اولوردە ، كىندىسىنە نسبتىلە دها او زاق اولان وطنداشلىرىنىھ قارشى بى رحس اخوت و فدا - كارى ايلە متحسس اولەبىلىرى؟ مملکتىمىزك اڭ بويوک دردلىنىن بىسى - هىچ شېبە يوق كە - شخصى غرضاڭلار و بونلاردىن متولد اولان تفرقەلردر : او تەنبىرى مأمورلۇ آراسىدە ، اشراف آرا سىدە - عناصر آراسىدە بىتىز توکىنلىغىندا و تفرقەلر حكم سورىدى ؛ اعلان مشرۇطىتىدىن صوڭىرە ، بى عنۇنىي غرض و تفرقەلرە بىرده سىاسى غرض و تفرقە انضام ايتىدى . بىز بىأىلمى حالت روچىئەتك منشائىرىنى ، تا اخلاقى عائلويمىزىدە آرامالىيىز ؛ و بى علتى تماماً تداوى ايدەبىلىمك اىچىون عائلە حىاتىسىدە محبت و مخادىنت تأسىسىنە چالىشمالىيىز . . .

شوراسىنى دە نظر دقىھ آمالىيىز كە : بى عائلە ، يالكىز

KITABIN SAYFALARINI NOKSANDIR **110 SAYFALARINI NOKSANDIR**

خاطىرەلر و كله جىكلەر ئاند أمللاردىن عائلە حىاتىسىدە اهمىتلى بىر موقع طوتار . اجدادە قارشى بى رحس حرمت ايلە مترافق اولمايان ، يالكىز موجودلار - ذى حىاتلار - انحصار ايدىن

بر عائله محبّتی، بر درجه یه قدر «خود کامانه بر عائله محبّتی» دیگدر؛
حقيقی و یوکسک عائله محبّتی، عائله نک نام و شرفی ده دوشون،
ماضی یه واستقباله، چمیشله و کله جکلره تشیل نظر ایدن
«عائله محبّتی» در. وطن محبّتی نه الا قوتلی تمل طاشی وظیفه سفی
کورن عائله محبّتی ده ایشته بو طرزده اولان عائله محبّتی؛ او جاق
محبّتی، یورد محبّتی، نسل محبّتی در.

کمال تأثّر له اعتراف ایتمی یزکه، بزده عائله محبّتی نک بالخاصه
بو شکلی پک محدوددر؛ بزده دده لرندن یوقاریسنک اسلامی خی
بیلنر، بر عائله نامی طاشیانلر مفقود دینیله جک درجه ده
محدوددر؛ دده لرندن قالمابر او وده او طورانلر، حتی دده
لرندن قالمابر یادکاره مالک اولانلر بیله پک آزدر؛ بر عائله
من ارلننه صاحب اولانلرده هیچ یوق کبی در، اکنزا اخشابدن
و با طویراقدن یا پیلمقده اولان اولریمز، پک قیصه عمرلی
او لیور، آز زمان ایجنده یانیور و با ییقلیور؛ محافظه سز،
ترتییسز، نظامسز اولان من ار لقلریمز، آغلایه آغلایه دفن
ایتدیکمز وجود لرک منزار طاشری خی بیله بر فاج سنه ظرف قده

KITABIN SAYFALARI NOKSANDIR

نقسان واسکله تسز قالیور... بو حال بولیه دوام ایتدیکجه،
ناصل اولورده، قوتلی بر و طبرور لک تکوینته احتمال ویریله.
بیلیر؟.. عائله ماتملری بیله چاپوچ اون تو لو نجھ، ملی ماتملر کده

سورة کسر اولماسى طبیعی اولمازى ؟ عائله تلقیسى بو قدر دار ونا تام اولونجه ، وطن فکری نك شامل و تام اولماسى محال اولمازى ؟

هر حالده ، وطنپور اوله بىلەك ايچون اول امر ده عائله پرور او لمایدیر . جو جوقلىزه تام بر وطن فکری و شدید بر وطن محبى تلقين ايده بىلەك ايچون ، اول امر ده تام بر عائله فکری و حقيقى بر عائله محبى تلقين ايتمى يز : دواملى عائله لر وجوده گىرمىك چالىشمالى يز ، كېمىشلىزك يادكارلىنى حرمتله محافظه ايتكە ، مزارلىنى منتظمآ زيارت ايتكە اعتنا كوشتملى يز ، والحاصل ، جو جوقلىزك ذهن و حسلىنى عائله نك حاله ايلىشوب قالىقىن قورتارمۇ ، ماضى يه - و بو سايىدە بالاخره استقباله - توجيه ايتكە ايچون هر تورلو و سائىط تلقينىه و اخظارى يه مراجعت ايتمى يز . . .

شوراسى ده شايىان دقتىركە ، وطنپورولكە فداڭارلىك
غىرىستىكە ، فكىرىستىكە بىرشكىلىنى خصوصى در . او نك ايچون
KITABIN 99-110 SAYFALARÍ NOKSANDIR
السى عادىيەدىن قورىداران ، معابىنه سوئى يىدىن ، كىدا كارلە ئىسىدىر ان
هرشى ، هر خىلت وطنپورولكە يول آچار ، بو يولده ايلرىلەمكى
غولايلاشدىرير ، انسانى وطنپورولكە ياقلاشتىرير . . تمايلات
و خصائىل بىشىيەنك هيئات مجموعىسى برا آجاجە بىكزە تىلىرسە ،

دینلەبىلىر كە، « وطنپورلۇك بۇ آغاچك اڭ يوکسەك داللىرى او زىرنىدە يىشىر بىر خىلت » در. بۇ خىلتى يىشىدىرىمك ایچون، او آغاچك كوكلارى ايلە و كوكىدەسى ايلەدە مشغۇل اولمالى ... بۇ تۇن آغاچى بويوتىكە چالىشمالى در .

وطنپور اولىق ایچون فضىلتكار و فداكار اولمالى ؟ جوجوقلى وطنپور يامق ایچون دە فضىلتكار و فداكار يامقە چالىشمالى ... .

وظائف وطنیه

[دارالفنون صالوننده ویریلن قونقه رانسدن]
— ۱۵ مارت ۴۲۹ —

افتديلر ،

بو صباح غزه تلري او قورکن ادرنه نك سقوطى خبر
آلتىجى ، درين بر تأثىرە دوشدم ... بىر مدت صوکره ذهنى
طوبلايوب بو كونكى قونقه راتسى خاطر لايچە ترددە باشладام :
بوقونقه رانسى ويره بىيلرىمى ايدم ، و ويرملىمى ايدم ؟ ... بوبويوك
مىسيتىك تائىرى آلتىدە ، كىندم فىكرلىمى لايقى ايله اىضاح
ايمچون محتاس اولدىغۇ حضور ذھنى بولە سله حكمى ايدم ، مخا
KITABIN 99-110. SAYFALAR NOKSANDIR
طبىم دە بى تىقىب ايمچون لازم كىن سكۈن اعصابە مالك
اوله بىلە جىكلەرىمى ايدى ؟ ... بىر مدت ترددەن صوکره دوشوندە كە:
فلا كىتلە مىسيتىلە نە قدر بوبويوك وأئيم اولورلارە اولسونلارە

بزه وظیفه لریزی او نو تدور امامالبدول .. بز ، فلا کتلریزی هیچ بر زمان خاطریزدن چیقار مامالی ، او نلرک مانعی دامعا قلبیزده طاشیالی ، فقط او مام آراسنده وظیفه لریزی اهمال ایمه ملی ، بالعکس فلا کت و مامدن - وظیفه لریزه دها بویوک بحرارته صاریلق ایجون - قوت آلمالی یز ... ایشته بوملا . حظه لره بناء درکه ، افديلر ، موضوعی ایجه ایضاح ایجون لازم او لان حضور ذهنی بوله میه جغمه امین او لغله . و سزکده متاثر او لدینگکزی بیلمسکله - برابر ... قونقه رانسی تأخیر ایمه مکه قرار ویردم ، و سزه « وظائف وطنیه » دن بحث ایمک او زره بورایه کلدم .

::

انسانک وطنه قارشی مکلف او لدینی وظیفه لر ، ایکی کله ایله افاده او لونه بیلیر : محبت و مهمت .

وطن انسانک معنوی آنه سیدر ؛ او نک ایجون هر کس وطنی - آنه سفی سودیکی کی - سوملیدر : او نک مادی **KITABIN SAYFALARI NOKSANDIR** و نصوی سرف و ربط کتب ایتمل ۹۹-۱۱۰ و نیم کتلریدن مضطرب ، موقیتلری ایله مسرور او لایلد .. فقط وطنه قارشی او لان محبت ، صرف قلی قالیسہ او کا هیچ بر فائده تأمین ایده من ، او نک نه فلا کتلردن قورتوناسنے و نده موقیتلر

قازانماسنە مدار اولاماز ؛ اوئىك ايجون بۇ محبت فعليات ايلە
تظاهر ايتمىل ؛ مىدت ئە سائىق اويمالىدۇر .

وطنى سومكە واواكا خدمتە تھالك كۆسترمكە وطنپورلۇك
بالعکس وطنەقارشى لاقيدقالوب اوکا خدمتىن چىكىنمكە ھېنسىزلاك
دىنلىيور .

بىزبويايىكى كلهى، اك زىادە، حرب خصوصاتىنە، عىسکرلارك
افعال حرڪاتى تصویر ايدىر كن استعمال ايدىبورز : محاربە ائنا .
سندە يارارلىق وفدا كارلق كۆسترن عسکر وضا بطىرە وطنپورلۇك
بالعکس جيانىت ومسكنت كۆسترنلەر ھېنسىز دىبورز .

في الواقع ، بو تقديرلر اساساً ياكاش دكىلدر : حرب
زمانى وطنپورلۇك اك يوكىك شكللىرى ايلە ئاظاهرىنى اىحباب
ايدىن ، وظائف وطنېنىڭ بويوك بر سرعت واهتمام ايلە اىفاسىنى
امر ايدىن بر زمانىدۇر ؛ فقط وطنپورلىكى ، - عىسکرلارك
خصوصىنە بىلە - سادە جە حرب ائناسىنەكى تجلىيات و ئاظاهرات
ايلە اوچىمك بويوك برخطادر :

اور دولتك موقۇتلەرنى تأمين ايدىن اسباب دىقلە تأمل اولو .

KITABIN NOKSANDIR SAYFA SAYFA 110-99 قانانلىك
اصل صلح زمانىنە: حاضرلانيز ؛ وبر اوردونك حاضر لانىسى
صلح زمانىنە حرب زمانىنەكى كېي فدا كارلق ووطنپورلۇك
ايستر ..

معیتىدە بولۇنان قطۇمۇ عسکریەنکى صلح زمانىدە تىلىم
و تربىيەسىنە اهتمام ايتىن ، افرادە مهارت عسکریە و قوّة معنویە
و يىرمك ایچون جهد و اقدام كۆستەمىن بىرضاپتە ، او قطۇمەنکى
حرب اشاسىدە اوغرادىنى ويا باعث اولەجىنى هزىتىدىن -
احتال كە - او صىرەدە قطۇمۇ يە بالفعل قوماندان ايدن ضابطىدىن
دەزا زىادە مسئۇل عدد اولۇنۇق لازم كلىرى ؟ بالعکس ، قطۇمەنسىن
تىلىم و تربىيەسىنە بويوك براھتام كۆستەن ، افرادە مهارت عسکریە
و قوّة معنویە و يىرمك شوق و حرارتە اقدام ايدن بىرضاپتە ، او
قطۇمەنکى حرب اشاسىدە قازانەجىنى شان و شرفدىن - احتال كە -
قطۇمۇ يە بالفعل قوماندا ايدن ضابطىدىن دەزا زىادە حصەدار عدد
ايدىلەك اقضا ايدىر .

حرب اشاسىدە كى يارارلقلار ، آنى بىرسور و كەنە و كوبۇرمە
تىيىجەندە وقوعە كەلبىلىر ، قارغاشالقلاردە كۈچۈك بىرىدىن
نشات ايدەرك اطرافە سرایت ايمش اولەبىلىر ؛ صلح زمانىدە كى
yararلقلار ايسە - بالطبع - دەمتىدايى و بوسېلىدە دەھا حقيقى
ئمايللىرىدىن نشات ايدىر ، اھالىكارلقلار ايسە دە دەرىن قىدىزلىقلەرە

KITABIN 99-110. SAYFALARI NOKSANDIR

اونك ایچون ، وظائف وطنىنک اهمىتى يالكىز حرب
زمانلىرىنە حصر اىتەملى : قطۇمسى بىر عشق ئىسلەكە تىلىم و تربىيە
ايدەجىكە قىھۇرلە طاولا اوینامقىلە وقت كېرىن بىر نظامىبە

خابطنك، يوقلامالرینى براهتمام وطنبرورانه ايله يايە جفنه عطالى
ايجنده وقت كچىرن بىرىدىف ضابطنك حركتلىرى... أىي بىلملى يىزكە،
محاربەلر انسانىدە كۆستۈلىن تراخىلەر كېيى بىر دىرىجى ئەملىنىڭ
بىر سبب انھازامدر، وبو سېبلە بىر حېيتىزلىك دىرى.

حېيت وحېيتىزلىك كەلەرینىڭ چوقىنىڭ صرف واستعمال
ايندىكىمزا حاحوالدىن بىرىسى دە «اعانە خصوصاتى» دىر: اعانە ويرنلر ك
حېيت وطنىيەلرندن، ويرمەنلر ك حېيتىزلىكلەرندن بىحث ايدە ايدە
بىتىرىمۇرۇز. فى الواقع وطنە «مالا» خدمت «دە بىروظىفە دىرى»
بو وظيفىيە اهتمام بىر حېيت، بوندە تراخى بىر حېيتىزلىك دىرى..
فقط «وطنە مالا» خدمت «ك اعانە دەن دە اهمىتلى و دەن بىجورى
برشكلى واردە: ويركۇ. اعانە ويرمەمكە - مکلفىت قانۇنىيە خار-
جىنده بىر «خدمت مالىيە» اىفا ايمەمكە - «حېيتىزلىك» دىمەكىدە
تردد ايدىلىپۇر؛ ويركۇ. ويرمەمكى - مکلفىت قانۇنىيە داخلىندا كى
«خدمت مالىيە» يى بىلە اىفا ايمەمكى - «دەن بويوك بىر حېيتىزلىك»
عد ايمەك اقتضا ايمىزى؟ باخصوص ويركولرى كەتم ايمەكى -
و ويركولرى آزالىق اىچيون كىتىماندە بولۇنۇنى، يالان سوپەلەمكى -

KITABIN SAYFALARINI NOKSANDIR بىرقان دەن بويوك بىر حېيتىزلىك، دىيە تىقى ايمەك لارم ئەرمى؟

خزىينەنڭ حفوچى كەتم ايدوب طوروركەن، ويركولرىنى تەفيصىش
وتائىخىر اىچيون هەتۈرلۈ وسانىتە مراجعت ايدركەن... ناصىلسە
برااعانە ويرنلرە «حېيتىلى» نظرى ايله بافقى، بىك سطحى بىنانە

بر محاکمه یورونمک دیمک اولمازى؟ بز، مع التأسف، كندىمىزى بو سطحى يېنلىكدىن قورتارامىورز ؟ بو خصوصىلرده كندى قىسىمىزە قارشى دە، باشقەلرىنە قارشى دە چوق سمىح و مساحەلە كار داورانىورز . آرتىق بو مساحەلە يە نهايت ويرملىيز ؟ وأىي بىلەللىي زكە : وطنلىنى حقيقتا سونلر ، واواكا قارشى اولان وظيفەلرىنى أىيچە تقدیر ايدنلر ، مال و ايرادلىرنىن ويركويه اسايت ايدن حصە ؟ وطنك حق - « وطنك آله جىنى » دىيە. تلقى ايملى ، وبۇنى تاڭىر وكتىم ايتىدىن ادايە مسارعەت كوستىملى در... .

..

صىبت لە تقدیرى حصوصىنە نە قدر سطحى يېنائە حرکت ايتىكىدە اولدىيغىمىزى كوستىمك اىچون ويردىكىم بوايضاھات آرا- سندە، وطنە قارشى اولان وظيفەلرىنىزك اىكىسىندن بىخت اىتش اولدەم : عىڭىرالى ئۆزبەكىر .

وطنك بقا وسلامتى ، بالطبع هر شىدين أول ، بو ايڭى وظيفەتك بوتۇن أولاد وطن طرقىدىن حسن اىفاسە توقف

ايدىر

KITABIN 99-110. SAYFALARİ NOKSANDIR
وطنك بقا وسلامتى ، بوندىن باشقە ، هر كىشك فراينە مرمت و اطاعت اىتىسى ، و انتظام رآسابى ادارى يەچالىشىمىنى استلىزام ايدىر . اوئنك اىچون قانۇنە مرمت ، انتظام و آسابى رعابت دە « وظائف وطنىيە » جىلەسندن صايىلمق لازم كلىرى .

انسان ، بر قانونه فکرآ مفترض او له بیلیر ، او قانونی .
فنا تلقی ایده بیلیر ؟ فقط بو حالده ده اونو تماق لازم کلیر که :
قانون ساز لفک ضرری فنا بر قانونک ضررندن دها بویوک اولور ،
اونک ایچون فنا قانونلری قالدیر تمحه ، تعديل و اصلاح ایتدیر مکه
جالب شهالی ، فقط قانون او له رق قالدقلری مدبجه اونلره حرمتده
دوام ایتملی در .

امن و آسایشک محافظه سی ایله مکلف بر طاقم مأمورلر
واردر ، فقط بومأمورلرک وظیفه لرینی ایفا ایده بیلماری ایچون
اهالینک ده کندیلرینه معاونت ایتسی لازم در . خلق ، انتظام
همومنی بی اخلاق ایدن احوال و حرکاته قارشی لاقد قالبرسه ،
بو خصوصده کی اطلاعاتندن حکومتی خبردار ایتمز – قانوناً مکلف
او له بینی شهادتی ایفا ایله من – ایسه .. حکومت ، انضباط و آسا .
یشك تقریرینه ، مصالح عمومیه ده امنیت و انتظام تأسیسنه ، قابل
دکل ، موفق او لاما ز . اونک ایچون منافع عمومیه یه مضر او لان
احواله قارشی لاقد قلاماق ، بو احوالی منع وازاله ایچون هر
تورو و سائمه مراجعت ایمک ده .. پک اهمیتلی بر وظیفة وطنیه

KITABIN 99-110. SAYFALARI NOKSANTIR

بز ب وظیفة وطنیه بی لا یقیله تقدیر ایتمیور ، بو کبی احواله قارشی لاقد
و عاطل طوریور ز . ف الواقع ظاهرآ لاقد کورونیور ز ، کور دیکمز
فالقلری تنقیدن کری طوریور ز ، فقط بو تنقیدلری لزو ملي یرنده

و فائدەلى بىشكىلدە دىكىل، بوشى بوشىنە و دىدى قودى صورتىنده پاپىورز،
بو خصوصىدە اصل علاقەدار و وظيفەدار او لانلىرى اىڭاظ اىتمەك
اھىميت بىلە ويرمۇرۇز. في الواقع وظيفەدارلار دە اكثەر ياخطا-
راتە اھىميت ويرمۇرۇ ؟ فقط وظيفەدارلارك لاقىدىسىنە غلبە
چالقىدە عمومە عائىد بىر وظيفەدر : اخطرارلىك تىك توڭۇ قالىنجە
او نىلارك مەممەنەمى مەمكىندر ؟ فقط تىكىز و تعدد ايدىنجە -
هر كىس كوردىكى فالقلرى بىقىماندن او صانادىن اخطرار اىتمەك
وظيفە صايوب عادت ايدىنجە - طېيىيدىركە ، علاقەدارلارك يىنە
لاقيد قىلماسى محالدر . بىز ، بىو وظيفە منزى اىفا ايدىرگەن ، مثبت
برنتىجە ئىلەه ايدەمېنじە مايىوس او له رق اونى اهمال اىقەملەن ، «بن
وظيفەمى يابىيم ، بارى كندى و جدانىم مىستىر ياخىن اولسۇن» دىيەرك
هر كوردىكىمىز فالق او زىرىنە اخطرارات و ايقاظاتىدە بولۇنۇغە دوام
اىتىلىيز ؛ وأمين او مالىي يىز كە : بويىلە يابانلىر تزايد ايدىنجە ، مصالح
عمومىھە منزىدە بويىوك بىر تحول و ترقى و قوعە كېلىر ، وبالنتىجە
وطئىمىز بويىوك بىرانتظام و تىعاليي يە مظھر اولور ...

بىو وظيفە مناسبتىلە ، بىك شىيان دقت بىر مثال خاطر لايورم :

KITABIN 99-110 SAYFALARINI NOKSANDIR بىلى سە أۇل بىرىسىخت اىتساسىدە بىشىلىم و پپور ھېلىپسىسى

او غرامش ايدى ؛ و اپورك توقىندىن بالاستفادە قىصىبى طولاشقا
او زدە بىراقىيە آتلادم ، فقط اسكلە يە ياناشىنجە كندىمىي جدا
ألىم بىر منظرە قارشىسىنە بولدم: اسكلە دە اىكى نفر ئىكى عثمانلى

نفری - بیرلی پولیس مأمورینک یانمده طوریوردی؛ نفرلرک قیاقتلری پریشان، ألبسه لری بېزىردىه ایدى؛ ياقالرنده، قوقولاڭلارندە، بالطولونلارندە، پانطولونلارندە يېرىتىقلر، سوڭوكلر، يامالر، لەكلر وار ایدى؛ بو بېزىردىككى، باخاچاسە غايىت مغۇر و وقور طورلى، پارلاق چىزمە و شابقەلى، يىكى و تىمىز ألبسىلى اولان بىرىلى پولىسک یانىندا برقات دها كۆزە چارپىوردى... سىسامدە، بو مختار امارتىدە، عىمانلى حاكىتكىڭ ئاك جانلى ئىتالى اولان عىسکر-ئىرده بويىله بېزىردىككى كورۇنگە، تعرىف ايدەمە يەجىكم درجهدە شىدتلى برتائۇر طويدىم؛ «بۇ منظرمى كورن اجييلر، «زواللى سىسام!.. نە قدر لياقتىز بىر حكومتك تابعىقى آلتىندا ايمش!..» دىيە جىكلەرىنى دەيىھ دوشۇندىم.... اسكلە يە چىقار چىقماز، او بىر عىسکرلرگە او قىافتىدە او لوب اولادىيغى آكلامىق اىچجون حكومت داڭىزىنە طوغىرى يورومك باشلادم، وەر طرفىدە راست كىدىكىم نفرلرک ھې عىف طرزىدە اسکى وانتظامىز ألبسىلى اولادىيغى كوردم... يوجىيلر آراسىندا بويوك رتبەلى بىر ضابط واردى، وابورە وارىنجە او كا كوردىكلىرىمى و دوشۇ.

KITABIN 99-110. SAYFALARINI NOKSANDIR

نه يابارسىكىز!..» دىمكە اكتفا ايتدى؛ وە يازسە كز، اخطار اىتسە كز...» دىدىكىم وقت «كىم آلدىرىر!» دىيە جواب وىرىدى... او زمان دوشۇندىم، «بارى بن يازايم» دىدەم،

و حربیه نظارتنه خطاباً بر مکتوب یازدم ؟ ضابط مکتوبی
او قوینجه تبسم ایتدی، «صان که بیلمزلرمی»، بوش بوشه ...
دیدی. بلکه حقلی ایدی، بلکه مکتوب بوش بوشه کیده جك
ایدی ، فقط او بش دقیقەلق بر زمان ایله یکرمی پارالق بر
پولان فضله يه مال اولما یه حق ایدی یا ... حال بوکه مکتوب
بوشه کیتمەمش ایدی : بر آی قدر صوکرا از میره اوغرادیم وقت،
کوروش دیکم بر ذاتند آ کلامشدم که، مکتوبم، از میره کوندریلشن،
اورا جه تحقيقات پاپیلمنش ، بش آلتی آی اول یکی ألبسە
کوندریلدىکي حالده مفرزە قوماندانىڭ حلالقىلىرى أسىكى ألبسە ایله
کزدىرىدىکي آ كلاشىلمنش ، اوراقڭ ديوان حربە تودىيە پېلە
قرار ويرىلش ایدی... اکر بن، واپوردەکى ضابطك فکريە
اشتراك ايمش اولسەيدم ، كېم پېلىر سيسامدەکى عسکرلە پېزىم-
دەلکى دها نوقته قدر دوام ایدە جك ایدی . شېھە سز، بىندن اول دە
سيامدن أىيجه كېنلر اولىش، اوئنلر دە بوجالى كورىش و اوئندن
متائىر اولىش ایدی ؛ اکر اوئنلر وظيفەدارلىرى ايقاظ ايتىكى
أونۇ ئاماڭش اولسەلدە ، طىيى ، عسکرلەك قىاقتلىرى چوقدن

KITABIN 99-110. SAYFALARINOKSANDIR

• • •
وطنه قارشى اولان وظيفەلر كە اھىتىلىرىندن بىرى دە :
مۇھە انتخابىڭ ھىسن استعمالى دە ، كەرك بلدىه و كەركسە مبعوثان

اتخاباتنده، رأى ویریکن مملکتک سلامتندن، عمومک منفعتندن باشقة
بر ملاحظه يه تبیت ایچمکدر. رأى ویریکن شخصی منفعتله،
شخصی غرضلر توفیق حرکت ایتمک، وطنک منافعی کندی
منفعتلرینه، کندی غرضلرینه فدا ایمک دیمکدر. کندی رأینی
ویریکن شخصی بر منفعت و ملاحظه يه تبیت ایتدکدن باشقة
کندیسینگکنه باشقة رأیلر دها انضام ایتسدیرمک ایچون
وطنداشلرینی اغفال و اضلال ایمک - تزویراته، افساداته
کیریشمک - منافع وطنیه بوسوتون پایمال ایتمکدر. وطنلرینی
حقیقة سونلر، انتخاباته دوستلق و دوشنانلق، غرض و عوض،
تزویر و فساد.. قاریشدیرمامالی، رأیلرینی منافع عمومیه و سلامت
وطن اندیشه لرندن باشقة هیچ بر ملاحظه يه خدمت ایتدیر -
مه ملیدر ..

پک اهمیتلی اولان وظائف وطنیه دن برى ده : استهلاکات.
خصوصنده يرلى ماللری اجنبی ماللره ترجیح ایمک و ملی
تبثبات اقتصادیه بی تشويق ایله ملک در. بر ملتک قوتنده، بر وطنک
مکننده احوال اقتصادیه نک بویوک بر حصه سی واردر ..

**KITAPINOKSANDIR SAYFAART
لە ئەلمان ئەلتەنەلەتكە كەلەست بىلە ١٩٩٤**

وطنک قوتنه نمسه مدار اولق دیمکدر ..

شىمدى يه قدر صايدىغۇن ظيفەلر، رأساً وطنە تعلق ايدىوردى؛

اونلرک ایفاسی طوغریدن طوغری یه وطنے قارشی برد خدمت تشکیل ایدیوردی . بونلردن باشقه بر طاقم وظیفلر دها وار . درکه وطنے رأساً دکل دولاییسیله تعلق ایدر ، اونلرک ایفاسی وطنے قارشی دوغریدن دوغری یه دکل بالواسطه برد خدمت تشکیل ايلر :

محنتنی وقايه ایتمك ، بدئی ادمانلار يامق - قوتلى ، صاغلام ، متحمل ، جسور ، چالىشقاڭ اولىق - اساساً نفسە متوجا بىر خدمتدر ، بو اعتبار ايله و ئائىف نىسيه جىلەسندىندر ، فقط بونلار ، عىنى زماندە ، دولايىسىله وطنەدە خدمت دىمكدر ، اونك ايجون و ئائىف وطنېنىڭ تىمائىي متابىەسندەدر .

چوجوقلىرىنى سومك و تربىيە ایتمك ، بوتون ئاھلە افرادىنىڭ مادى و معنوی محنتنە اهتمام كۈستۈمىك ، براوجاق - بريورد تأسيس ایتمك .. اساساً ئاھلەيە متوجه بىر خدمتدر : بو اعتبار ايله و ئائىف ئاھىد و بىر جىلەسندىندر : فقط بونلار دە عىنى زماندە ، دولايىسىله وطنە خدمت دىمكدر ، اونك ايجون و ئائىف وطنېنىڭ تىمائىي متابىەسندەدر ..

KİTÄBİN NOKSANDIR SAYFALARINI 10-11-99 TAKDÝRDE

و ئاھىد و بىر يە بر قات دها زىادە اهتمام ایتىلىدىرلر .

•
•

شىمدى يە قدر صايىدىنم و ئائىف وطنې ، بلا استشا بوتون

اولاد وطنه توجه وترتب ایدر: هر کس هر نه مسلکده او لورسه
اولسون بو وظیفه‌لری ایفا ایله مکلفدر.

فقط بونلردن باشقه بر طاقم وظائف وطنیه دها وارد رکه،
صنعت و مسلکه کوره دیکشیر، یالکز بر صنف اولاد وطنه توجه
و ترتیب ایدر: هاللر، شاعرلر، محترلر، طبیبلر، معلم‌لر، سیاسیلر،
عسکرلر، مأمورلر، تاجرلر، زارعلر . . . وطنه باشقه باشقه
سوزنلرله خدمت ایده بیله جلت بور موقعه‌ددر، او نک ایچسون
باشقه باشقه وظائف وطنیه ایله مکلف دیمکدر.

بر مسلک حیات اجتماعیه او زرینه نه قدر عمومی و شامل بر
تأثیر اجرا ایدرسه، او نسبتده اهمیتلی بر خدمت وطنیه به
محبوبه، او نسبتده آغیر بر وظیفة وطنیه ایله مکلف او لوره،
حتی عین مسلک متسبلرای آراسنده بیله بويوك بر فوذ
معنویه، عمومی بر شهرت و توجهه مالک اولانلر، باشقه‌لرندن
دها آغیر وظائف وطنیه ایله مکلف بولونورلر. . .

مسلکه و شخصه تبعاً تحول ایدن وظائف وطنیه، قیصه بر

KITABIN NOKSANDIR SAYBALARI DAŞNAF 140-99

و وطنک خیری بولنده استعمال اینک، او فوذ اعانته سیله اعظی
خدمت ایفاسنه چالیشمق . . .

هر مسلکه هائذ اولان وظائف و خدمات وطنیه بی آیری
آیری ایضاح ایتمیه جکم، بونلرلک تأمل و تینینی کندیکزه برا قهجم.

پالکز مأمورلرک وظائف وطنیه سندن بحث ایده جكم :
 هر مأمور بر خدمت عمومیه در عهده ایمش ، قوای دولتك
 بر جزئی آلينه آلشن ، بر تعهد مخصوص آلتنه کیرميش دیمکدر ؛
 اونك ایچون بو خدمت عمومیه ی حسن ایفا ، بو قوت دولتك
 حسن استعمال ایمك و آلدینی آیلگك ، اشغال ایتدیکي مقامك
 حقق اودهمك ایله مکلفدر . وظائف حکومتك حسن
 جرياني ، وطن وملتك تعالى و ترقیسنه خدمت ایدن عوامل
 آراسنده پك اهمیتلى برموقع صاخې در ؛ اونك ایچون وظائف
 رسمي ایله وظائف وطنیه آراسنده پك صيق بر ارتباط وار
 دیمکدر . بناءً عليه ، پالکز وظيفة مأموریتى سوءاستعمال ایدرك
 رشوت آلان مأمورلر دکل ، التماس و توصيه ایله ایش كورن ،
 وظائف رسميئه ربط قلب ایمین ، اهل او لمادیني بر مأموریتى
 در عهده ایدن ، مصالح ناسى يوزاوسقى براقان ، آلدینی آيلنى
 سادهجه بر ايراد كېي تلقى ایدن ، ايشرىئينه غرض و عوض
 قارىشىدیران ... مأمورلر دخى حىتسىز عد اولۇمالىدیر .

KITABIN NOKSANDIR SAYFALAR 110-119. لەمۇختىف مەسىھ ئەمەن
 كۆسترىورز : خاطرا ایچون ايش كورمكىن چىنیمۇرز ، وظائف
 رسميەدە خاطره رەھىت ایمكى ضرورى طن ايدىورز ؛ ما .
 مورلردن بحث ایدركن ، چوق دفعه «پك ناموسلى فقط
 جاھل ، پك خلوق فقط تىبل » دىيورز ، ذوشۇنیمۇرز كە :

« حقیقتاً خلوق و ناموسکار او لانلر، یا پاما یه جقلری یا پاما یه جقلری
و ظیفه‌لری قطعاً در عهده اینه ملیدرلر »

وظائف وطنیه حقنده کی بوجمل ایضاً حاته نهایت ویرمه دن
اول ، نظر دقتکزی اهمیتلی بر اساس او زرینه جاب ایده جکم:
وظائف وطنیه نک اهمیتی ، هر زمان بر راده ده قلمار ، وطنک
بحران و فلاکتی زمانلرنده بو اهمیت قات قات دها بویوک بر
شدت قازانیر : بویله بحران زمانلرنده وظیفه ده تراخی هر
وقتکندن دها بویوک بر حیتسزلاک تشکیل ایدر ؟ علی العاده
وظیفه فرقنه صاییلان فدا کارلقلر بیله بحران زمانلرنده هان
هان بر وظیفه حالت کلیر . انسان دامن ابوبینه معاونت ایتمک
محبوردر ؛ بوجبوریت اونلرک جدی و سریع بر معاونته محتاج
اولدقلری زمان ، بر قات دها شدتله نیر ؛ اونلره قارشی - بویله
صیرالرده - فدا کارلق بیله بروظیفه حالتی آلیر .

بزچوقدن بری، وطنمزه قارشی - بولیه-فدا کارلقلرکده
برروظیفهحالنی آلدینی بردوردہ بولونیورز دیمکدر؛ بوکونبزم

KITABIN 99-110 SAYFALARINOKSANDIR

وعلیل بروالدیه قارشی اولادلرینک وظیفه‌سی کبی در.

آرتیق بزم ایچون، وظیفه فوقنده فدا کارلقلر بیله مجبوریدر؛
فدا کارلق بیله وظیفه در ...

KITABIN 99-110. SAYFALARI NOKSANDIR

مدادعه ملیه

[دارالفنون صالحوندہ ویریلن قونفه رانسدن]

— ۲۲۸ کانون ئاف —

اقدیلر ،

بزبوراده ، مادتاً سکون واستراحت ایچنده وقت گیر رکن درت بش بوز بیک وطنداشیمز چاتالجىدە ، کلیولى ده ، ادرنه ده ، یانیاده ، اشقودر ده .. دوشانلر لە حرب ایدیپور ... بو حرب ، عثمانلى تاریخىنده ذکرى پکن حربلرک - نتیجه اعتبارى ایله - هیچ شبه یوق كە ، الا اهمیتیسى او له جقدر . چونكە بورحرب ، يالكز ادرنه بى قورتارمۇق ، يالكز عثمانلىلېغىك روم ایلیدە بقاىى تأمين ایتمك ایچۈن دكىل .. عىنى زمانىدە

KITABIN NOKSANDIR SAVFALARIN TALAFI 99-44

ملتلر آراسىنده بى موقع تأمين ایتمك ایچۈن وقوعه کلیپور ... بوناموس و شرف محاربەسندە ، أىلدىن كىلن فدا كارلىنى يامق ، هە عثمانلى ایچۈن بىر وظىفە در ..

فقط، اندیلار، بن سزه طوغرييدن طوغري يه بومخار به دن و بومخار به نك تحميل ايتدىكى وظيفه لردن بحث ايتكى ايسته مىورم، بونلاردن، ينه بوكرسى او زرنده باشقى ذوات بحث ايتدى، وشىه سز دها باشقى ذوات ده بحث ايده جىك ... بن سزه باشقى محاربه - لردن .. دها طوغريسى : بومخار به نك طوپىز توپكىسىز يكىن واونك ايجون نظردقى جلب ايتىين صفحە لرندن بحث ايده جكم: بر قاج عصردن برى - بالخاصه صوك عصرده - ملتلى آراسىنده يكى بىنوع حرب وجداول باشلادى، اورتىيە، طوب وتوفىكلرلە، شاراپنەل و مىتالىو زلەل يايىلان محاربه لردن باشقە، قىلىجىز توپكىسىز، قانىز سلاحسز، سىسىز صداسىز وقوعە كلن بىر طاقىم محاربەلر دها چىقدى ... شىمىدى متىقى و متىمن ملتلى، آرتىق يالكىز ادارەلرلى آلتىنده كى ماللىكى توسيعە دكلى عىنى زمانىدە و حتى بوندن زىادە لسانلىرىنىڭ و صىنتلىرىنىڭ نفوذىي آلتىنده كى ماللىكى توسيعەدە چالىشىورلار .. مختلف مملكتلىرى نفوذ فكرى و اقتصادىلرى آلتە آلمە، فكرآ و اقتصادآ استيلا و تىسخىرا يتكى صرف مقدرات ايدىبورلر.. و بونك ايجون بىرى اىلە - معناً - حرب ايدوب طور يبورلر... بالخاصه اوقدار متىقى

KITABIN 99-110. SAYFALAR NOKSANDIR
اوئمايان مملكتلىرى ادارتا و فعلاً صبىط و اسىلا ايمدن اول اقتصادآ تىسخىرە چالىشىورلار، اونك ايجون مكتىبلرى، ميسيونلىرى، تىجارتخانەلرى .. استيلا او ردولرىنه پىشدار مقامىدە استخدام

ايدىورلر: انكليزلرك هندستاني استىلاسىدن ، فرانسزلرك فاسە وايتاليانلرك طرابلسە تعرضلىرىنە قدر، بونك بىچوق مثاللىرى .. وارددر .

اونۇ ئامالى يىز كە ، اىتدىيلر ، بالقان متفقلرى دە رۇم اىلى يى
استىلا اىتكى اىچون عىي خط حركتى تعقىب اىتدىيلر، اوئىرده
رۇم اىلى يى فعلاً استىلا يە قالقىشىمادن اول معنا تىسىخىرە چالىشدىيلر ..
رۇم اىلىنىڭ ھە طرقە - يۈزبېكىر جە لىرالر دوکەر كە، بېكىر جە
مكتىبر آچوب بېكىر جە معلمىر و يۈزبېكىر جە كتابلر كوندرەر كە
- لسانلىرىنى، حسلرىنى، أمللىرىنى نشر و تلقين اىتدىيلر .. و بۇنى
ياپقى اىچون چەتلرك و بومبالرلر كە بىلە و ساطتە مراجعت اىتدىيلر:
- لسانلىرىنىڭ مكتىبردە كلىسا لاردە و حتى اولرده تعلم و تكلم
ايدىللىسى تأمين اىچون يۈزلىر جە كويىلر ياقدىيلر ، بېكىر جە جانلىر
تىلف اىتدىيلر ... نهایت بىزه قارشى آچدقىلى استىلا محاربە
سندە - ھېپ بىليور سكز كە - مكتىبلرى اىلىرى قرمغۇللرى ،
چەتلرى دە كىشىقىسىز كە - مكتىبلرى اىلىرى قرمغۇللرى ،
اىتدىيلر ...

KITABIN SAYE ALARI, NOKSANDIR

كتىزدىن آلمە عجور اولدىغىن زەنجى درسلر كە اھىتىلىسىدەر .
آرتىق قطۇرى بىر صورتىدە قانع اويمالى يىز كە، دوشمان مملكتە يالكىز
كۈزە كورونەر كە حرب ايدىر كە كىرمنز ؛ عىنى زماندە و بلکەدە

بوندن دها زیاده ، کوزه کورونیمیرک ، سس صدا بیله چیقار
مایه رق .. مکتبلر و تجارتخانه لر واسطه سیله کبر ... بر ملتک
استقبال واستقلالی يالکز طوبىلر ، توفىلر وزرھلیلر ايله دکل ،
عین زمانده علم و اقتصادیات ايله تأمین ایدیلیر ... . کتابلر ،
مکتبلر ، تجارتخانه لر .. برمىكتك و سائط مدافعه سی آراسنده
طوبىلر ، توفىلر وزرھلیلر قدر .. حتى بعضاده اونلاردن دها
زیاده .. اهمىتلى برموقع اشغال ايدر ...

بالقان حکومتلرى ايله آرامىزدە اولان محاربەتك کوزه
کورونىن بىرصفحەسى دها وارددر :

بالقانلىلر - بىمحاربەده - بىزه يالکز مادتاً هجوم و تعرض
ایتمىلە اكتفا اىتمدىلر ، معنادە هجوم و تعرضه چالىشدىلر : بىزى
بوتون عالم مدنىتە ظالم ، خونخوار ، وحشى دىيە طانىتىمە
اوغراشىدىلر .. وبو تعرضلىرنىدەدە - كمال تأثرلە اعتراف
ایتىلى يىزكە - مادى تعرضلىرنىدەكى قدر موفق اولدىلر .. بىز ،
كىندىمىزى بو ساحده مدافعە يە تشىث بىله اىتمىك ، مىدانى -

KITABIN 10 SAYFALARINI NOKSANDIR

اعلان خربىن بىرھفتە اوله قدر اسوچىرىدە ايدم ، او زمان كمال
تآثرلە كوردىش ايدم : او رادە انتشارايدىن غىنەملەر بالقان احوالى
حىننەكى ستونلارنى مان هېپ صوفىادن ، بلغرا ددن ، آتىنە دن

چىكىلن تاڭراڭلار لە طولۇر يورلىرىدى... تلغىراڭلار آنچىق اونىدە بىرى قدرىي استانبوله كېيىر، او نىلر كىسىم اعظمى دە يك او غلىنىڭ « لووانتن »، عىبىطلىرنىن ترشح ايدى يوردى . . دوشماڭلىرىمىز، آوروپا مطبوعاتى، دەها او وۇقىدىن اعتباراً بىرە طوفان حوادث، بوجىور، تۈرىكىادە بولۇنان خىرىستيانلىرى طاقت فرسا بىرۇضىتىدە كۆستريور، وە بىر آز دەها وقت كېرىسە روم ايلىدە تىك بىرخىـ سىتىان بىلە قالمايدىجىـ، يولىدە بىر فىكىر وقاعت نىشىر ولىميم ايدى يوردى . .

شىمدى آوروپا افكار عمومىيەنىڭ بىزە بىر قدر عىلەدارلىق ايتىسىندە - أمين اولمالىيىز كە - بونك، بىو نشرىيات وتصنيعاتك يېك بويوك بىر حىصىسى واردە ..

بىرچوق ذوات كورىيورم كە، آوروپانك بىزە عىلەدار اولماـ سىـنـىـعـاـ « بـزـمـ اـسـلـامـ اوـلـاـمـزـدـنـ نـشـأـتـ اـيـدـيـورـ » ئىن ايدى يورلىـ فى الواقع بى ظنده بويوك بىر حىصە حقيقىت يوق دىكىدر ؟ بونكە بىرابىر، بوخصوصىدە بوندن باشقە و بوندن دەها اهمىتلى سېيلر دە واردە :

بى دفعە مىئىلە يە بى طاقى ملاحظات سىاسىيە قارىشىيور،

KITABIN 99-110 SAYFALARINI NOKSANDIR چەلىكلىرىنىڭ عالىيى اوروپا موارىدە عمومىيەسى ئىلەرىنىڭ سىك لەمە اولەرق بوزىيور، او نك ايجون اشلاف مىلت ارکانى بالطبع مىسرور اولىيور. بالخاصە فرائىزلىـ، متىقللىـ كە غلبەسىـ، فرائىزـ

طوبولرینک و فرانسز اصول حرینک آلمان طوبولرینه و آلمان اصول حرینه غلبه‌سی کبی تلقی ایدیور و بوندن طولاپی مفرور و مفتخر اولیورلر، فرانسز^۱ مطبوعاتنک نشرياتنه کوره : بو محاربده غالب کلنلر يالکز بالقانيليردن عبارت دکلدر، اونلرک آرقاسنده روسيا و فرانساده غالبه قازانمش دیمکدر ؟ مغلوب اولان‌ده يالکز تورکیادکلدر، اونک آرقاسنده اوستريا و آلمانیاده مغلوب اولش دیمکدر.. بالقان متقلرینک مظفریتلری، فرانسز- لرک آلمانلردن آله‌جني انتقامک مقدمه‌سی در، ارتیق بو انتقام قولایلاشمش، بو انتقامک زمانی ياقلاشمشدر... «عدالت کونشی - بر فرانسز تاریخ معلمتك سوزلرینی عیناً تکرار ایدیورم - شرقده طلوع ایتمش ، بالقان شاهقه‌لریق تنویر ایتشدر ، اونک ضربه کلسی، هج و استرازبورغ کلیسالرینشه قوله‌لرینی ده نوره غرق ایتسی زمانی.. آرتق ياقلاشمشدر»... ائتلاف مثلث دولتلرینک وبالخاصه فرانسنه بزه علیهدار اولمالرینک حکمتی عامماً آلامق ایچون بوملاحظات سیاسیه‌ی خاطریزدن چیقارمامالی بز.. .

فقط بوندن باشقه متقلرک علیهمزدہ کی بروباگاندالری ده بو خصوصده لک بویوک تأثیرلریا بیور: بو بروباگاندالر، حققتاً KITABIN 99-110. SAYFALARINI NOKSANDIR اسایسپرور اولانلری بیله علیهمزه چویرمنش ، هر کسی «انسانیت وعدالت نامنه دخی توکیاتک حمو اولماسنی تمنی » ایده‌جک بر حاله کتیرمشدر .

بو پروپاغاندالرک نه قدر ماهرانه يابلديغى آكلاتق ايچون سزه ايکي مثال كوستره جكم :

پارسده ، بر تارىخ معلمى نك - آئىھە مالە نك - بر قادين جىيتىدە بالقان احوالى حىنده ويردىكى قونھەرانسى اوقدوم ؟ قونھەرانسجى، اولاً بالقان حرېنىڭ اسبابىي اىضاح ايتك اىستيور، اوافق بر مقدمەدن سوڭىرى « بعض كىمسەلر بو حربى ضبط اراضى حرصنىن متولد ظن ايدىورلر ، وبالقانلىرك غلبەسى مدنىت ايچون بر رجوع اوھىقدىر دىبورلر . . باقىلم، بونلر نه درجه يە قدر طوغىيدىر . . » دىبور، و خضارە بر رسم كوستيور ؛ بو رسم نىشىدە عەمانلى ادارەسى زمانىندىن قالمش اولان كەر فۇرسى در ؛ قونھەرانسجى بو رسمى كوستىزىكىن «ايىشتە تۈرك مدنىتىك انافس آثارىندىن بىرىسى! . . » دىبور، و بو قولە حىنده، بونى تشكىيل ايدىن كەلەر حىنده، بو كەلەرلەك صاحبى اولان «مظلوملر» حىنده اىضاحتا ويرىيور... سوڭىرا اون سە اولىكى بولغار اختلالە ئائىد بر طاقىم دىمىر دها كوستيور ؛ اوكلرنىدەكى ماصەنك اوستە اوچ درت بولغار كەلسى دىزەرلەك

KITABIN 99-110 SAYFALARI NOKSANDIR

فو طوغەرگەن ئەدىرىمىش رايدارملەر، فورقۇچىڭ كىشكى باسلەر وبارچە بارچە جىدلار تصویرلە ئارىت پۇستاللىرى - سلانىكىدە ايکىن ساتىن آلمىش اولدىغى سوپىلەرلە - خضارە كۆزى اوڭىنە قويىيور... دها سوڭىرا شفاهى تصویرلە كېرىشىور : « تۈرك

مظالمی، ندن بحث ایدیور، تورکلرک خرستیانلری دیری دیری
گومدکلرینى، دریلرینى يوزدکلرینى، تورلو تورلو اشکنجه‌لرله
اژدکارىنى سوپیلیور، توکلری اوپرتهجك قدر ئالما، وقمه‌لر
صاییور، سوک زمانلره نقل کلام ایدرک قوجانا وقمه‌سندن
بحث ایدیور، بوتون روم ایلیده خرستیانلرک اشکنجه وختیت
ایچنده ياشادقلرىنى، بیکلر جەسنىك-اشکنجه‌دن قورتولق ایچون-
بولغارستانه، صربستانه مهاجرته مجبور اولدقلرىنى سوپیلیور.
بو صورتلە، بوتون حضارك حس نفرتى تحریك ایتدىكدىن
سوکره دیبوركە: «شىمىدى فرض ایديکز، ماداملىر مادما-
زەللر، بىر صباح اوياندىغىز وقت آلساس لورمندەكى قان
وقلب قارده شلىكىزك اشکنجه‌لرایچنده قىوراندىغى خبر آلىور.
بىز طرفه التجا ايندىكىنى اوکرەنيورسىكز، او زمان نە
ياپارسىكز؟ حمو اولەجفيكىزى بىلە بىلسە كز «حرب ا» دىيە
باغير ما زمىسىكز؟ و بودىن و قان قارده شلىرىنىڭ امدادىنە قوشۇماسىنى
ايىستە من مىسىكز؟.. بالقان متفقلىرى ايىشتە تمامًا بويە بىر حسک

KITABIN 99-110. SAYFALARİ NOKSANDIR

دوشونىكىز، افدىلر، بويە بىر قونقەرانس فرانسزقادىنلىرى
اوزىزىنە نە قدرشدەلى بىرتائىر حاصل ايمىشىدرا.. اونلارك قىلىنده
بىزه قارشى نە قدر نفتر ولضت، بالقانلىلرھ قارشى ايسە نە قدر

مرحبت و مودت حسلرى اويانديرىمىشىرى ! خطبى دېكلىن
يېكلىر جە قادىنلار، فۇنۋەر انس صالحىندىن چىقارىڭىن، - انسانىت
تامىنە - بالقانىلىرىڭ مظفريتى ايمچون نەآتشلى و صىيمى دعالىر
و قىنلىر يامىشىرىدا

بوقوفه رانسی ویرن ذات، پارسلک «سه‌ن‌لوئی لیسنسی» نده تاریخ معلمی در، فقط وقتیله بلغراوه کیتمش، او را ده ولی عهدک تاریخ سیاسی معلمی صفتیله ایکی سنه اقامت ایتمش ایدی. قوفه رانس ویریلرکن، مقام شرفی صربستانک پارس سفیری اشغال ایتمش، سفارت مأموری و صرب مطبوعاتی ده له کلری ده حاضر بولونمش... بو ایضاحت قوفه رانسک نه سورته و نه مقصدله نرتب ایدلديکنی آکلامقایچون سوز سویله مک حاجت بر افاز ظن ایدرم ...

اویچرده، دنیانک سیاسی امل و احترام‌لدن الشجرد
ملکت‌لندن بری اولان بو آسوده مملکت‌ده بیله، بو طرزده
برچوق قونقه رانسلویر یلش.. سزه، بونلر آراسنده «صلیب
اچر» متفقته - پش آلتی بیرونک شهرده تکر اراپد یلش اولان

KITABIN 99-110. SAYFALARı NOKSANDIR

خطیب بو قونه رانسته هب تورکلرک وحشی ، ظالم اولدقلرینی آ کلامنخه چالیشیور ؛ تا مورا عصیانلرندن بری تورکلرک نه قدر قتل عاملر یا یعنی اولدینغی صایسیور ؛ مورا ،

ساقیز و قایمندن باشلایه رق، کرید و بولغارستان و قایمندن کچه رک
تا ادرمنی قاتالرینه، ما کدونیا و آطنه و قایمنه قدر کلیور،
هر بری ایچون برد رقم سویلیور، و نهایت بر جمع عملیاتی
پایه رق « تورک ظلم و وحشتی » قوربانلریغی بر فاج یوز بیکه
چیقاریور؛ بوساب عملیاتی آراسنده، توکلری او رپرته جک
تصویرلر یاپیور، تورلو تورلو اشکنجه‌لر تعریف ایدیبور،
« اختیار بولغارلرک - صاقالرندن باغلانه رق - سوقاقدره کوبک
کبی سوروکله ندیکنی، واو صیراده کوزلرینکده کوچوک چو -
جوقلر طرفدن شیشلر و چو والدیزلرله او بیولیغی » سویلیور؛
غرب ادبیاتنک علیهمزده کی آنافس آثاریغی انشاد ایدیبور،
با خاصه ویقتور هوغونک « تورکلر کجدهی »، هر طرف کول
ایچنده، هر شی خرابه حالتده... دییه باشلایان مشهور
نشیده‌سی بویوک بر حرارت و طلاقله او قویور، و حضاری
رعشلر ایچنده برا قیور... صوکرا دها یاقینله کچیور، اعلان
حریتله هیچ برشیئک دیشمدیکنی سویلیور، قوچانا و قایمندن
بحث ایدیبور، و « باقیکز بو محاربه نک بدایتندن بری ده نه وحشتله »

KITABIN SAYFALARINOKSANDIR

لرینک بو محاربه انساننده علیهمزده نشر ایتدکلری حوادنی
نقل ایدیود... و نهایت بو حربک بر « انسانیت اهل صلیبی »
اولدیغی سویلیه رک، هر کسی « ظلم و وحشتی فارشی اعلان حرب

وعصیان ایتش اولان ، بالقانیلرک مظفریتى ئەنچە ایتکە مجبور
ایدیور ...

بو قونفه رانسک اسویچىرەدە، يىن الملل تشبیاتىك مەھدى
کې اولان بو انسانىتپور مملکتىدە ، اڭ مدنى وانسانى بىر
مقصدك مەھسىلى اولان « صىلې اھىر » منقۇتە ويرىلش، وېش
بويوك شەھر دە تىكارار ايدىلش اولىدېغى نظر دقتە آلىكز ..
افكار عمومىيەدە بىزە نە قدر علیەدار بىر جريان تولىد ایتش
اولىدېغى اوکا كورە تصور ايدىكز ...

بىوطر زىدە کى قونفه رانسلەرە ، بالقان متفقلرنىن ھەر بىرىنىڭ
تلغراف آزا اسلىرىنىڭ، مطبوعات دەلە گەلرىنىڭ، سىاسى مامۇرلارنىڭ
مساعى ونشرىياتى علاوه ايدىكز .. بالخاچە بومساعى ونشرىياتىك
سەنلەرنى بىرى دوام ايتدىكىنى دە دوشۇنىكز : آوروپادە کى
بىكىر جە بولغار ، صرب ، يونان طلبە ، مامور و مخابىلرک
سەنلەرنى بىرى - دار ويا كىنيش اولان مەھىطلەرنە - علیەمىزدە
سوپەمكىن ويا زەقىن كىرى طور ماش - بوندىن بىقىماش
او صانعماش - اولىدېغى دە نظر دقتە آلىكز ... آوروپادە تۈركىا

KITABIN 99 SAYFALARI NOKSANDIR

منبعى ، ايشته او زمان كورىمىش او لورسىكز ...
أمين اولىكز ، افندىلر ، بالقانلىلر بىر نىتىجە يىلىدە ایتک
ايچون ، پك چوق اوغر اشدىلر : آوروپالىلرک تىمپلات سىاسىه.

سندن ده ، حسیات دینیه سندن ده ، حسیات انسانیه سندن ده
استفاده يه چالیشدارل ..

اونلر بولیله ، بوقدر او پراشیر و چالیشیر کن بز نه یابدی؟
مع التأسف ، هیج .. مع التأسف افکار عمومیه نک اهمیتی
تقدیر ایمده ، بونی قازانمیق ایهون چالیشمغه لزوم بیله کور.
مدک .. و ، دها فناسی ، افدييلر ، بونی حالا تقدیر ایتمورز ،
بولزومی حالا آـ کلامایورز .

بونک الک قطعی دلیلی: نشر و تائیه جمیعتی نک حسن قبول
و حسن توجه کورمه مسیدر ، بالقان متفلرینک مظالمی حلته
و نائق طوبلا یه رق نشر ایمک مقصدیله تشکل ایمش اولان
بو جمیت ، تاریخ تأسیندن شیـ مدی یه قدر چکمش اولان
فرق کون ظرفنده تصریخندن او تائیله جق قدر آـ ز بر
معاونت کوردی ؟ دها ایم جهت شوکه : پک منور و نفوذلی
ذواتک اعتراض واستخفافه بیله او غرادي ؛ اونلرک « نه یه
یارار ! .. بونش املک ! .. سان که آوروپالر بیلمزلرمی ا... »
یولنده مطالعه و مذاخذه لری قارشیسنه بیله بولوندی .

« آوروپالر بیلمزلرمی ؟ .. بن بلا تردد ادعا ایده حکم که
KITABIÑ SAYFALARÍ NOKSANDIR
حایز ، بیلمزلر : فی ا الواقع بیلر یوق دکدر .. مخط اولنر
حقیقی کتم و حق تحریف ایمکده منعدداردر . آوروپالرمه
حقیقی آـ کلاماینجه چالیشمغه ، دوشانلریمزک افتزالرینی رد ایمک

بزم وظیفه من در . . . بو وظیفه بی ایفا ایتمدن، آورو پالیری
مژا خنده ایمکه هیچ ده حقیقت نیوقدر . .

آرتيق تماماً قانع اولماي يز كه، افكار عموميه نك حيات
مدنيته پك بويوك بر اهميق وارددر. افكار عموميه ساحه.
سنه احراز ايديلن فتوحاتك اهميق، بعضاً اراضيجه ياييلان
فتواتك اهميتدن بيله بويوكدر.. وافكار عموميه قازانمق،
فتح وتسخير ايچون، بالکز حرب زمانلرنده دکل، صلح
زمانلرنده حالتشمق، اوفر اشمق لازمدر ...

نم فکر مجھ، مدافعہ ملیہ نک الا اہمیتی واسطہ و ہدفلزندن
بریسی: کندیمزی آورو پایہ طانیتمق، آورو پادہ حقیم زدہ حکم
سورن با کلش تلقنلری ازالہ یہ حالیش مقدر.

ای بیلملی یز که: آورو با بزی طانیایور، آورو بالیلر بزی
آنحق دوشانلریز واسطه سیله طانییور، حق استانبوله کلنتر
بیله، بزمله نماس واختلاط ایده مذکوری ایچون، حقیمزده کی
اطلاعات و انبطاعات هان هب بک اوغلنک « له وانته »
حصطری واسطه سله آل سور ..

KITABIN 99-110. SAYFALARINI NOKSANDIR
بر اهیت و بیرونلور بونک ایجون بالخاشه ین الملل قونفرم
لرده و سرگیرده شرفلی بر موقع اشغال اینکه چالیشوب
طوریورلور بز ، مع الأسف ، هموی سرگی و قونفرملوک بو

امهیتی حلا آ کلامامش کبی حرکت ایدیورز :
ایکی سنه اول ایتالیانک نوره ده شهرنده آچیلان عمومی
سرکیده کی شعبه منز، صربستانک شعبه سندن بلکه اون قات دها
آشاغی ایدی . . بو سرکی بی طولا شیرکن آغلاما ماق ایچون
نهقدر جبر نفسه او غر اشدي فمي حلا او نوتاما يورم . .
بو سنه لاههی شهرنده انقاد ايدن «ين الملل تربية اخلاقیه»
قونفره سنده بر مرض خصیمز یوق ایدی ؟ ژاپونیانک آرژانینک،
آوسترالیانک و حتى چینک بیله مرض خصلری اولدینی حالده بزم
هیچ بر مثیلمز موجود دکل ایدی. او قونفره یه بن خصوصی
اوله رق اشتراك ایتش ایدم؛ چین و بولغارستان معارف ناظر-
لرینک اسلامی بیله «فخری قومیتیسى» آراسنه ادخال ایتش او لان
او قونفره ده بزم بر مرض خصیمز بولونما دیغى کورمکدن متولد
تأثرم، الآن یوره کمی صیزلا تیور . .

بو قونفره نک مطبوع راپورلری آراسنده «شرقدہ تربیه»
حقنده ده بر راپور وار ایدی . . بو راپور، کیمک طرفتن
یازیلش ایدی، بیلیر میسکز، افندیلر؟ بر یونانلى طرفتن ا ظن
KIFABIN SAYFALAR NOKSANDIR
او لان، زار پیمانوس طرفتن ا .. کورسە کر، بو راپور ده نەلر
وار: تور کیاده اطفاللک تربیه سی، او بجه خادم آغالارینه مودوع
ایدی؛ او نلر جا هل اولدقلری ایچون بالطبع اطفالی ای تزئینه

ایده هنرلردى ؛ فضلە اولەرق كندىلىرىنى خادم يايپان افسىدىلرە
وبوتون انسانلرە قارشى بىركىن بىسەدكلىرى ايچۈن چو جوقلىرىك
اخلاققۇ بااللتزام افسادە بىلە چالىشىرلار ايدى ؛ توركلىر شىمىدىكى
انتباھ و ترقىلىرنىن طولايى بىر نجىي درجه دە «قاردىنال لاوى
ۋەرى» يە منتدار اويمالايدىر ؛ بو قاردىنالك مسامعىسى ساپىسىنە
ئاسارتىك الغاسى، توركلىرى تربىيەسىنە بىر انقلاب يايپدى، توركلىر
خادم آغالارى بولامادقلرى ايچۈن، آرتىق چو جوقلىرىنىڭ تربىيەسىنى
روملىرى تودىيە باشلايدىلر.. وايشتە بوندىن طولايىدەر كە، بر آز
ترقى ايتىدىلر ..

بو قونغره دە كوروشوب قونوشدىيەم ذواتىدە، بزم حقيمىز دە
او قدر آيقىرى فىكىلر كوردم كە، بونلر قارشىسىنە حىرتىن
حىرتە دوشىم... بىر دفعە، بىر ماجار معلمە، بويوك بىر مراق
واهمىتىلە سوردى :

— قادىنلىكىزى ناصل قاپالى طوته بىلىورسکز ؟ قاچقە
تشبىت ايتىورلارمى ؟

او تەدىن شرق احوالە واقف اولىقلە افتخار ايدوب طوران

KITABIN 99-110. SAYFALAR: NOKSANDIR

— فقط، بىكىجىلر، وئون بىجىلر وار... فرارلىرىنە میدان
براقازلر كە... دىدى .

آورۇپالىسلار حقيمىز دە ايشتە بويله فىكىلر بىلىور،

وبزه فارشى بويله فکرلره بوبيبورل . .

بو سنه کي سياحتمده ، پك شاهان دقت بر وقعيه شاهد او لم: بروکسلده براپانسيونده براوطه طومنش ايدم ، اوراده آلتى يدى ياشنده ساريشين بركچوك قيز وار ايدى ؛ باباسى انكليز ، آنتسى هولانديز اولان بو قيزجفر بکا پك چابوق ايصينيش ايدى: بن هولاندادن کليوردم ، اوراده «اسکدوه نينغ» ده او طورمنش ايدم ، او ده بر قاج سنه اوله قدر هولانداده بولونمش «اسکدوه نينغ» ده او طورمنش ايدى ؛ آرامنده ، بو مناسبته باشلايان حاوره لر ، همان بردوستق تأسيس ايتدى ؛ بن او کا کاغددن او يو نجاقلري يانجه ، او فاق تفك هديمه لرويرنجه بودوستق بوسبوتون قوتلهندى ؛ آرتيق ، قيزجفر ، پانسيون خلقى آرا . سنه هر کسدن زياده بى سويبور ، صباح آقشام بى آرابور « ذاتى موسيو ، ظريف موسيو نزده؟ » دىيە سوربور « هر کسدن زياده بکا صوقولبوردى .. اوج دوزت كون قدر سوکرا ايدى ، بى سو فراده اىكىن او صاحبىسىڭ تىلقاتىدىن بى مسافر كلىش او ده سو فرا باشنه او طورمنش ايدى ، قادىن اونى

KITABIN SAYFALARINI NOKSANDIR

استانبولك» دىدى . مسافر، بويوه زانتى يه كوره بى يوتانلى ظن ايمش اوله جق كه قونوشوركىن، سوزلىرىنە «سزده»، يونانستاندە... دىيە باشلاادى . بو سورتە يوتانلى ظن ايدىلك ، باشىمە اوج

هفته ایچنده دوردنجی دفعه اوله رق کلیوردی، او نک ایچون.
انفعاله، حدته پاقین بر تأثرله جواب ویردم:
— پاردون موسیو، غرمه دکم، تورکم .. دیدم. او
زمان صولده او طوران کوچوک قیز، آغزینه طوغزی کو-
تورمک حاضر لاندیغی چوربا قاشیغی باری یولده برا قهرق،
بکا دوندی، سویله دیکمه اینا نامادیغی، شاقا سویله دیکمه ذاهب
اولدیغی کوستیر بر طورله، متسم و متغير بر سیا ایله
صوردی:

— تورکیسکن !!

بن ده متسم، فقط شبیه محل بر اقیه حق قدر قطعی بر طور
ایله جواب ویردم:

— اوت تورکم [°] ..

بو جوابم قارشیستنده بر دنبه دیکشیدی: کوزلری رنگدن.
رنگه کبردی، سیاستنده اسکی تبسمدن اثر بیله قالمادی .. بر
قاج ثانیه بویله طوکش کبی، حیرت ایچنده، سیز حرکتسز
قالقدن صوکرا، بر دن سیلکیندی، حدتلی بر ظور ایله یوزینی.

جویه رک:

KITABIN 99-110. SAYFALARI NOKSANDIR — ارلى سزى سوم

[*] آوروپاده تورکلەسى، تورکیا مسلمانلارىنىڭ ھۇماللى مسلمانلارك
مېسىنە شامل اوله رق فوللانىلىد.

دیدی...شیمدى، سو فرا باشندە کىلرک هېسى چوجو قىدەكى
بو آنى تىحولە كولىوردى، فقط آنەسى - پك مىحجوب او له رق -
قىزە تزا كتسىزلىكى تعمير ايتىرىمكە جايليشىوردى :
— نه دىيورسەك، قىزم! او سنك اىچون نەقدار ئايى...
قىز، دها بويوك بىرحتىله، واصرار ايلە، جواب ويردى :-
خاير، او قنادر ..

آنەسى بىرقات دها سىقىلەرق :
— آ... دها بو صباح ...

دېيە قىزى اقناعە چالىشدى.. فقط، او، آرتىق بوسبوتون
صىرسىز لانەرق، قاشىنى ئىلدن بىراقدى، اىكى ألفى ساللايەرق:
— فقط، تورك ايمش، آنە.. ايشىتىمەدگىمى؟ . تورك
ايمش، تورك ! ..

دیدى.. بو سوزلىرى سوپىلركن ، صراحتاً كورولىور-
دى كە، قىز، آنە سنك حالا بىم أىيلكىمدەن بىحث اىتىسىنە حىرت
ايدىور، بۇنى تورك اولدىغىم حقىقىدەكى اعتزافىمى ايشىتىمەمش
اولدىغىنە حل ايدىوردى . هەحالىدە بىر « تورك » لە « ئايى »
اولە بىلە جىكىنى ، بىر « تورك » . « ئايى » دېنسىلە بىلە جىكىنى ..

KITABIN 99-110. SAYFALARI NOKSANDIR

سوصلەسى سىيىدىرىامىوردى ....
سزە ، حرفە عىيناً نقل اىتدىكىم بىو وقىمىيە كورە
دوشونىكىز ، اقىدىلەر ، آوروپا يىلرک ذهنىتىدە بىزم عىلەمىزدە نە

فنا عنضه‌لر، نه باطل فکرلر [٠] تأسیس ایتشدر!..
تورک دینلنجه، کوزلری اوکه هب یاتاغانلى يكىچىلر
كىرين آوروپالىلر، حالا پك چوقدر ...

اونك ايجون، تكرار ايدىيورم افندىلر، مدادعه مليه نك
اڭ اھىتىلى واسطه ووظيفلەرنىن بىرىسى، «كىندىزى آوروپا يە
طانىتىق» در؛ آوروپادە علەيمىزدە تأسیس ایتىش اولان افكار
باطلەيى ازالە اىتك ايجون مطبوعاتك، قۇنفرەرك، سرکىلەرك
وساطىتلەرنىن استفادە يە اھىت ويرمك... وباخصوص مملكتىزە
كلن آوروپالىلرە «لوواتەن» محىطلەرنىن باشقە وسائل اطلاعات
حاضر لامق..در.

*
..

بز، ملتلرک معنوی قوتلەرنىن، يىن الملل مناسباتك معنوی
ساڭلەرنىن غافل كېي ياشايىورز. آوروپانك شىمىدى بزه قارشى
تعقىب اىتدىكى خط حرکتە باقدقجه، قورى قورى يە تېپىنیور،
«بومى مدنىت؟!»، «هانى مدنىت!!» دىيە باغىريورز.

اوت، مدنىت بودر، ومدنىت يىنده طورىيور... مدنىت،

KITABIN 99-110. SAYFALARİ NOKSANDIR

[*] «فينانسليا» ماصالىرنىدە كورمىشدەم، اورادە قوبىچە قارىلر
چوجوقلەر دىرىلمىش كە: آنسەلەرنىن آېرىلان چوجوقلرى فارماصونلار
ياقالا يوب ئولدىرىرر، طوزلامارلىنى يابەرق - انسان آنسە پك دوشكۈن
تۈركلەر كوندىرىرلر ...

بزم ظن ایندیکمز کې، مرحت، شفقت، عدالت، انسانیت، دکلدر... مدنیت ساده جه « عمران و ترقى » در... مدنیت، ترقى آرایسنىڭ سرعتىه قطع مسافه ائمىسىدىن باشقە بىرىشى دو- شۇنىز، بو آرابەنك آياقلارى آلتىنده قالوب أزىزلىك انسانلره حتى قوملره بىلە اهمىت ويرىمن ...

بېتىلرده، آورۇپادە رجال سیاسىيەمىزدىن بىرى ايلە بىر آورو- پالى آراسىنە جىريان ايمش اولان بىرحاورىي آكلاتىشىلدى: بىزىكى، بالقان متفقلىرىنىڭ يابىدقلىرى مظالمدىن قىتالىردىن بىح ايتىش، اوزون اوزىزىدە يائىش ياقىلىمش، آورۇپالى متأثر بىر طور ايلە اونى دىيكلەمش طوردىش، ونهایت « اوت، جداً تأسف اولۇنەجق، جداً آجىنەجق حاللر... بونكە برابر، كورە جىكىكىز، اوئلر اوچ دورت سىنە قدر اورالارىنى نە قدر اعمار ايدەجىللىرى!... » دىميش ...

بو سوز، افندىلر، بىجە، مدنیت روحىنىڭ اڭ جانلى بىرافا دە سىدر: مدنیت، مەلکىتلىك معمور اولماسى ایچون اوستىلرنىدە باشامان انسانلرڭ حمو اولماسىنى بىلە تىخويز ايدى، و بىر مەلکىتى
KITAPLARIMOKSANDIR SAYFAKARI 110 ج 99

عنو ايدى ...

ذاتاً مدنیت بناسى، هې قانلى قوربانلر لە وجودە كلىبور،
هوا دە اوجق موافقىنى، بىكىر جە قوربانلىر ويرەرك احرارىز

اید بىشىرى ، قطب نقطەسە بىر تىك بايراق دىكىلتىجە يە قدر بىكىلىرى جە سىاحلار تلف اولوب كىتمىشىرى ، معدن او جاقلارى قىصالرى حىقىنەكى اىستاتىسيقلەر كۆستەرىوركە: هەريوزبىك طۇنپىلا تو معدن كومورى بىرانسان حىاتىنە مال او لىقىدە در... بوصورتىلە ، باشامق و يو كىسلەك اىچيون بىلە قانلار و قوربانلار اوستە باصىغە مجبور او لان مدنىيت ، كىندىسىنە استاد كاھ او لاميان حىاتلارە قارشى بوسبوتون انصافىز ، بوسبوتون امانسىزدر ...

اونك اىچيون ، بزم بقا واستقلالىمىزى حماقىتىسىز بىلە بىلە كىمىز ، ترق و عمران يولىدە آورۇپايلە پېرو او لىقلىفيمىزە توقىف ايدىر. بوكا ، آرتىق ، قطۇي بىر صورتىدە قانع او لمالى ، و مدادعه ملیه و سائىطنى دوشۇنوركەن سقىي ، فعالىت عمران يە يى خاطرىمىزدىن چىقارمامالى يىز ...

أىي بىلەلىي زىكە ، اقىدىلار ، مدادعه ملیه اىچيون ، ادامە موجودىت اىچيون عهده منە دوشۇن و ظېقىھەلر كە اھىتىلىر نىدن بىرىسى : ماؤوف او لىقىمىز عطالات . نهایت ويرمك ، جدى بىر فعالىتە باشلامق ، عمران يە و سقىي يولىدە قطۇي و سرىيم آدىملارە **KITABIN 99-110. SAYFALARI NOKSANDIR** اىپەرىلەمك دىز ...

* * *

شوراسى دە اونۇ ئاماھلى يىز كە ، اقىدىلار ، فعالىت اىكىي معنۇي سلاخە توقىف ايدىر ، بوسلاخلار : أمبىد و عزىم در ..

امیدسزلك، انسانك فعالته اولان تمايلى معايدر، فعالتك
تا منبعلىنه تأثيرايدرك اونلرى قوروتور، عن مسزلك، فعالتك
صاغه صوله انصراف ايذرک هدر اولماسى انتاج ايدر، فعالتك
- برقوملخ دوكولن سيل صولرى كبي طاغيلوب غائب اولماسنه
سيبيت ويرير... دواملى ومشمر برفعالتك، آنجق أميد وعزم
ایله قابل اولور ..

بابالريز، بيليرسكلزك، صيق صيق ايمانه قرنى ندن بحث
ايذرلردى، عوامىزده حالا بوقوتدى بحث ايذوب طورورلر...
اونلرک بو خصوصىدە اساساً چوق حقلرى واردە : ايمان قوتى
چوق بويوك وچوق اهمىتلى برقوتىدە. في الواقع اونلر بو خصوصى
صەدە بويوك بر خطايە دوشىورلردى : ايمان قوتىڭ باشقە قوتلىرىنى
قوتلىرى يرىنە قاڭ او له جىنى ئلن ايدىورلر، انسانى باشقە قوتلىرىنى
مستغى قىلە جىفە ذاھب او لىيورلردى، بونكلە برابر، ايمان
قوتى نظر دقتدىن قاچىرمامقلە پك طوغىرى بر حركتىدە
بولۇمىش او لىيورلردى .. ايمان قوتى، في الواقع مادى قوتلىرى
يرىنە قاڭ او لاما ز، فقط او قوتلىه انضام ايدينجە، اونلرە

KITABIN SAYFALARINI NOKSANDIR

ايمانك بوقوتى، انسانە شدتلى برأ ميد وعزم ويرمىندىن
نشأت ايدر ...

برمبازىزىدە غلبه دن اميد وار اولق، غلبه يە ايمان ايمك،

غليه ايجون قلبيه قوتلى برأميد وعزم - درين برأمل و ايمان -
بسله مك ... او مبارزه ده موقفتك الاك مهم شرطه ندن بريني
تشكيل ايبل ..

بويله اولدينى حالده ، بزده مع التأسف چوقدن برى ،
هان عمومى براميد سرلک و عزمسرلک حكم سورىور ؛ وطندا -
شلريمزك بويوك بر قسى او كيمزده كى تهلكه و مخاطره لاردن
يىخبر اوله رق ياشاركىن ، كرى يه قالان قسى تقدير ايتدىكى
تهلككلار قارشىسىنده - هر تورلو أميد وعزم دن محروم - نوميد ،
بدىين ، متعدد ، جىن - طورىور ...

بو ، بىجە ، علتلىزمزك الاك وخىمى واك تهلكه سىدر . بونك
ايجوندرىك ، بن ، دارالعلمىنده بولۇندىيەم مدتبىھ ، طلبەمە أميد
وعزم تلقىن ايمكە بويوك براھىت ويرمىش ايدم : أميد وعزم
دارالعلمىنڭ شمارى اولىش ايدى ؛ بوشعار او مؤسسه نك
پايرانى و آرماسى او زرنىدە يازىلىدەر ؛ مارشنىڭ كفته سىنده دە
تىكرد ايدوب طور مقدەدر .

دارالعلمىنده ، آيرىلادن آز زمان أول ويردىكىم قونە -

KITABIN SAYFALARINI KULLANMAK UZERINDEN KITAPLARI NOKSANDIR

قلبك تا اعماقه قدر فوذ ايتدير بىسى توسيه ايمش ؟ و ، بونك
دارالعلمىنە منحصر قالمابىرق بوتون وطنداشلىزمزك ، هىچ
اولمازسە بوتون كنجلىزمزك مشترىك برشعارى حالە كلىسى ئىنى .

ایتمش ایدم .

بو گونی بو کون ، بوراده ، دها قالا بالق و دها متشوی
بوزمره شباب قارشیسنده ، تکرار ایده بیلمکله بویوک بر حظ
دوییورم :

دائمًا عزمکار و دائمًا أميدوار اولیکز ، افتدیلر .. شعار
حرکاتیکز دائمًا أميد و عزم اولسون ... هر وقت ؟ هر
برده ؟ هر خصوصده :

أميد و عزم

پروسیانک انتباھی

و

فیخته نک نطقلری

[دارالفنون صالوننده ویریلن قونھەرانسدن]

— ۲۲۹ مارت ۸ —

اقدیلر ،

بوندن اوں بىكۈن اول، بىلىنده پروسیانک ھەر طرفىدە
غايت پارلاق شىلىكلىرى يابىلەميش ايدى . بو شىلىكلىرى پروسیانک
فرانسز بويوندۇرغىندىن قورتولق اىچۈن سىلەكىنىمكە باشلاماسنىڭ
يوزنجىي سنه دورىيەسى مناسبىتىلە وقوعە كېلىوردى ..

ف الواقع، آلمانيا، شيمدى دنيانك اك معظم دولتلرىندىن

KITABIN SAYFALARINI NOKSANDIR بىرىجى 110-99-يىسى

يوتون اسکى موازنىلىرىنى آلت اوست ايدوب طوران آلمانيا ،
بوندن يوز سنه اول موجود دكىل ايدى؛ اونىڭ مؤسىي، اونىڭ

آنا دیره کی اولان پروسیا بیله فرانسز عسکرینک اشغالی آلتنه ایدی :

« ناپولیون بوناپارت » ۱۸۰۶ ده، « یهنا » ده پروسیا او ردوسنی قطعی بر انهزامه او غرائیش ایدی؛ اورادن پریشان بر حالده قاجان عسکرلر، پروسیانک هر طرفه بویوک بر شاشقینلوق ویرمش ایدی؛ هر طرفده کی عسکرلر، هیچ مقاومت کوسترمدن، مستحکم موصلی مدافعته بیله تشبیث اینه دن، سلاحی غیری بر اقدار قاچنه باشلامش ایدی. بوصورته ناپولیون، یه نادن صوکره، هیچ بر مانعه ایه او غرامادن تا « برلین ». قدر قدر کیرمش، واوراده پروسیا هیأت نظارینه صداقت یمیغه ایتدیرمش ایدی . . .

ایرتسی سنه عقد اولونان « تیلیست » معاهده سی موجنجه پروسیا مالکنک یاریسی بر اقدار جق، بوندن باشقة فرانسه یه تضمینات حریسه ویره جلک، و بونی ویرنجه یه قدر کاملًا فرانسز عسکرینک اشغالی آلتنه قاله جق ایدی. بر سنه صوکرا ناپولیون بو شرطی آغیرلاشدیرمش، پروسیایی قرق، KİTABIM SAYFALARINI NOKSANDIR

هر سورته بر نابع معامله سی یا پنه باشلامش ایدی؛ دها صوکرا، موسقووا یه کیدرکن، پروسیا و آلمانیانک هر طرفدن عسکر بیله آلمش ایدی. . .

شیمی یه قدر تربیه خصوصنده اک زیاده نصیحت ایله ایش کورمکه چالیشیلیرایدی، حالبوکه نصیحتک تأثیر و فائده‌سی بک محدوددر: نصیحت ارادتک اعتماداتنه موافق ایسه لزوم‌سزدر، مخالف ایسه تأثیرسزدر . قانادی اولمايان بر قوشه « اوچ ۱ » دیمک بخندر؟ قوشک حقیقتاً اوچاسی ایسته نیورسه اوکا قاناد ویرمکه، اونک قانادینی بویو تبکه چالیشمایلدر . اراده اوزرینه نافذ بر تأثیر یاپمايان ، اوکا ثابت بر شکل ویرمین تربیه ، فائده‌سز براویون متابه‌سنده‌در . تربیه ، اصل اراده‌ی هدف اتخاذ ایتلی ، اونی « یالکنر و مطلقاً خیره مصروف » اوله‌حق بحاله کتیر ملی .. در.

اختیار واراده‌نک اک اهمیتی محکی ، افعال و حرکاتک یکانه سائقی محبت در: انسانک اراده‌سی سودیکی شیله تعلق ایدر ، انسان سودیکی شیله یاپار . اونک ایچون تربیه‌ده انسانه ایلیکی ، خیری سودیر ملی در .

اسکی سیاست تربیه انسانی اساساً خوداندیش ، خودکام تلق ایدر دی؛ بوسیله خلق ایلکه سوق و فالقدن منع ایچون

KITABIN SAYFALARI NOKSANDIR

أملی ، ندن و « مجازات - ضرد قورقوسی » ندن باشقه بر واسطه اصلاح، طانیازدی . حالبوکه بوصورته حرکت ایمک انسانک خود کامل‌فندن استفاده ایمک دیمکدر : مجازات قورقوسی

و یا مکافات املى - دها قىصه بر تىير ايله : خوف وأميد - انسانى « اىيلك » يابغه و « فنالق » دن چىنيمكە محبورايدە بىلير، فقط اونى « اصلاح » ايدە منز ، اونى « أىي » ياباماز . او آدام فنالق يابمايه بىلير ، بونكە برابر فنا و خودكام قالىر ... أىي بر تىيبة ؛ انسانى اصل « خودكاملىق » دن قورتارمە چالىشمالى : اونى « اىيلك » ئى « منقعت تأمين اىتدىكى ایچون » ، دكىل مخضا « اىيلك او لىدىنى ایچون » يابە جق ، فنالقدن ده « ضرر ويرە جىكى ایچون » دكىل مخضا « فنالق او لىدىنى ایچون » قاچە جق بىرالە كتىرملە ؛ بونك ایچون ده انسانە « اىيلك » ئى ، « خير » ئى هر تورلو شخصى فائده و ضرر اندىشىلرى خارجىنده اولەرق سودىرملى در ...

نظرى هرشىئى ترتىيلى و تىيز كورمكە آيدىشمەش اولان بىر آدام ، باشقەلىنىڭ كوزىنە اىلىشەمې جىك قدر كوجوكلەكە و قصورلەرن بىلە متاذى اولور ؛ نظرى نظافت و انتظام ايله مألۇف او لمایان بىر آدام ايسە ، بىوك قارغا شالقلەرە و پىسلەكلەرە قارشى بىلە لا قىد قالىر .

KITABIN 99 SAYFALARINI NOKSANDIR بۇ ئەملىيەتلىك نظر بىسىسى - مىن ئەلما ئىسى - بۇ ئەملىيەتلىك نظر بىسىسى - مىن ئەلما ئىسى

بىرالە كە بىلير كە: كىندىسىنى و تەعماقانى شرفدن و وقاردىن محروم كورمكەن متاذى اولور ؛ بى عحر و مېتك - بى شرف سىزلىك بىو و قارسزلىغى - ويرە جىكى ضررى خاطرينى بىلە كتىرمەن

اضطراب طویار؛ بو حس اضطراب «شخص منفعی» فی «عمومک منفعی» نه صیقی صیقی به باگلار؛ «أنا» بی بر «کل» ک جزئی حاله کتیریر؛ بوصورته انسانی نفسندن باشقه‌لرینی ده دوشونمکه - عالمه‌سنه و ملتنه‌ده علاقه‌دار اولنه - محبور ایدر. یکی تربیه هر کسه ایشته بولیه بر حس اخلاقی ویرمکه چالیشمای؛ هر کسه خیری سودیرملى؛ هر کسی نفسندن باشقه شیله - وملته - علاقه‌دار ایتملی در ...

فیخته، بونک ایچون تعقیب ایدیلسی لازم کلن اصولر حقنده‌ده ایضاھات ویریور؛ بو اصوللرک پستالوھی طرفدن کشف ایدیلش بولوندیغى و حتى تعطیق بیله ایدیلکده اولدیغى سویلیور. کندیسى بر قاچ دفعه اسویچره بیه کیتمش، حتى بر اسویچره‌لی قادین ایله تأهل ایتمش ایدى؛ سیاحتلری ائناسنده پستالوھی ایله کودوشمش، اوڭك اصول تربیه و تدریسنک نه قدر بوبوک بر انقلاب ياهجىنى تقدیر ایخش ایدى. اوڭك ایچون، نطفلرنده «پستالوچى» اصولىندن بحث ایدیور، واو اصولك قبول ایدیلسى توسيھ ایلیوردى . . .

فیخته، بیک ترسەن تعلیق اتفک، **KITABIN 99-10. SAYFALAR NOKSANDIR** قدر مستعد اولمادیغىدە ادعا ایدیور، والمانلرک سجاپايسى حقنده‌ده بر چوق مطالعات يوروتیور. اوڭك فکر نجھە: بیک لەنیئۇ ملتلر مستعد اولدقلری ترقینىك حد منھاسنە

وارمیلردر، بشریت آرتیق او نلرک اعانه سیله ترقی ایده میه -
 جگدر، بشریتک ترقیده دوام ایده بیلسی ایچون، یکی بر
 ملتک، یکی بر عرقک هنق لازمرد؛ بو عرق، بو ملت آلمان
 عرق، آلمان ملتی در . . . یکی لاتین، ملتارده آلمانلر کبی
 «جه رمن» لزک احفادندندر : شو قدر وارکه او نلر وطن
 اصلیلرندن باشقه یرلره کیتمیلر، وکندي لسانلرینی او نو هرق
 او یرلر اهالیستک لسانی قبول ایشلردر . او نلرک تکلم
 ایتدکلری لسان، کندی حیات وتاریخلرینک محصولی دکلدره
 او لسانک جذرلری ٹولودر . آلمانلرک تکلم ایتدکلری لسان
 ایسه کندی حیات وتاریخلرینک محصولی در، او نک جذرلری
 جانلی در . . .

پر ملتده، لسانک جانلی ویا ٹولو او ماسی، او ملتک طبایع
 و سجا یاسی اعتباری ایله بیویک بر اهمیتی حائزدر: لسانی جانلی
 او لان قومده فکر، فعل او زرینه درین تائیلرلو پایار، تربیة
 فکریه حیاتک اعماقه قدر فوذ ایدر، لسانی ٹولو او لان
 قومده ایسه فکر، فعل او زرینه او قدر تائیلر پایماز، تربیة

KITAPINOKSANDIR SAYFAEARİNLİKLİ 99-140 شناسنی باشقا ۹۹-۱۴۰

ایدر. برنجی قومده عرفانه ایله سییه بربینه مربوط اولور،
 ایکنچی قومده ایسه عرفانه ایله سییه بربیند آیری کیدر .
 او نک ایچون برنجی قوم هر خصوصده متین اولور، و هد قه

واصل اولق ایچون هبر زحته قاتلانیر ؛ ایکنجه قوم ایسه
مقصدندە مئانت کوستە من ، وطالعه ترک نفس ایدر . فضله
اوله رق برنجى قومدە عوام طبقهسى ايله خواص طبقهسى آرا-
سندە صيق برمىنىت دوام ایدر، ایکنجه قومدە ایسه بوایكى
طبقه آراسندە بويوك براوجوروم آچيلير ...

مترق بىرسانى حاضر بولوب آلان بىر قوم او لسان سايەسندە
چاپوق ترقى ایدر ، فقط آز مدت ظرفىدە ترقى استعدادىنى
غائب ايلر . كندى لساتى حافظه ايدن بىر قوم ایسه او قدر
سرعتلە ترقى ايدە من ، فقط داماً ترقى يە مستعد قالىر ..

آلامان قومى ، بىشىرىتكى ترقياتىنە رەھىلک ايمىكە مستعد
قالان يكانە قومىدر . بىر قوم ، ترقى ایچون لازم او لان او صاف
وقابلىياتىك ھېسى حائزدر ، قوملارك نۇرۇش اكل يدر ؛ يالكىز
سييھە ملې دن محرومدىر . يىكى تربىيە سايەسندە بوسجىھە ملېيى دە
قازا تىجە فوق العادە ترقى ايدە جىك ، وبىشىرىقى ترقى ايتدىرىھە جىڭدر .

فیخته ، نطقلىرىخى ايراد ايدر كىن ، آلامان قومنىڭ اوغرى ايمەجىنى
تحول و تكاملى نظر خىال ايلە تعقىب ايدىيور ؟ آلامان ملىتىنىڭ

تشكىل ، ترقى و تعالى اىتدىكىن خىالاً كۈرۈر كۈ او لور ..

KITABIN SAYFALARINI NOKSANDIR 99-110

اوڭ ایچون بىتعلەي تامىن ايدە جىك او لان « يىكى تربىيە ، نك
تطيقىنى ، بويوك بىحرارتە طلب ايدىيور . . .

فیخته‌نک فكر نىخە : بى تربىيە عمومى او لمايدىر ؛ اوڭ

ایچون بونك تشکیلاتی دولتلر طرفدن یاپیلمايدور . دولتلر بو تشکیلاتك استلزم ایده جکي مصرفلردن او رکمه ملیدرلر ؟ أبین او مالايدرلرک ، بو تشکیلات ایچون صرفیاتده بولۇنقوله نوعما برا قراض معاملهسى يامش اولەجقلر ؛ و بو صورتله ويرم جىڭلىرى رأس المالة مقابل ايلىريده او نك يوزلرجه مثلى فائض آله جقلردر : آلمان دولتلرى او وقتە قدر وارداتلىرىنىڭ قىم اعظمى او ردولرىنه صرف ايتىشلر ايدى ، بو مصرفلرک أليم تىرىەلرى - مىداندە - هر كىشك كۈزى او كىندە طورىيور ... حالبىكە دولت ، بر دفعە بوملى تربىيەنك تشکیلاتى ياپارسە ، يكى بر بىطنك مكتىبلردىن كېدىكى كون ، هيچ بى عصردە مثلى كورولەمشى بر اوردويه صاحب اولەجقدر ؛ او بىطنك بوتۇن افرادى بىننا ، فكرا ، حسا تربىيە ايدىلش اولەجق ، زختە ويورغۇنلە متحمل بىر حالە كەلەجك ، نفسە حاكم اولەجق ، كىندىسىنى بىر جود اجتماعىنىك - دولتك ووطنك - بى عضوى كېلىق ايدرك قلبىنده او وجود اجتماعى يە قارشى شىدتلى بى عشق بىلىجك ... او زمان دولت او نلىرى - هيچ بى دوشانە مغلوب

KITABIN SAYFALARINI NOKSANDIR

دولتلر ، عمرانى تأمين ایچون دە بىر جوق مصرفلر اختيار ايدىسۇرلر ؛ يكى تربىيە خلقە شىدتلى بى «جالىشىما ذوقى» ويرەجىكى ایچون بى عمرانى دە خدمت ایدەجك ... دولتلر انصباطى تأمين

ایچون ده برجوق صرفیات پایپورلر ؛ یکی تربیه ، خلق غیرک
حقوقه دها رعابتکار یا په جنی ایچون بویولده اوقدر صرفیاته
حاجت برافیه جق ... خلاصه ، یکی تربیه دولته آکدیکنک
یوزلرجه مثلی محصوللر ویره جک ییچه جک . . .
بو تربیه نک « نمره ویرمسی چوق زمانه توقدار » دیمه رک
اهال ایدیلیسی جائز دکلدر : شیمدى يه قدر اوغرانان فلاكترک
اذاھمیتل سبی رجال دولتك هېحال ایله اوغراسەرق آنى يى
اهال ایتمسى در ؛ آرتىق بومضر خط حرکته نهايت ویرملی ،
استقبالی تامینه چالىشمالى ير . ذاتاً آرتىق حال ئىزىدە دىكىلدر .
« شیمدى سربستىجە تنفس ایدە بىلە جكمز يكانه هوای معنوی
دها انى براستقال اميدى » ندن عبارتدر .

فیخته ، بونلری سویله مکله برابر « حال » ی بوسبوتون اهال ایتمیور ؛ تربیه نک ثمراتی اقتطاف ایده بیتلجه یه قدر نه پاینق لازم کلديکی حقنده ده مطالعه در میان ایدبیور .

فیخته، نظرلرینی پک آتشلى بىرخطا به ايله بىتيرىيور. بو

KITABIN 99-110 SAYFALARINI NOKSANDIR للمطالعه ابتداً كف توكيل

اول قطعی برقرار ویریکز . « بو قراری ، کندی ایچیکزدن و کندیکز ایچون - صان که هر بریکز بالکن ایمش ، وبالکن ایش کوره جک ایمش کبی - ویریکز » اکر بویله یاپمازده - کندی تشبکزی بر طرفه برآوردق - باشقه سینگکنه انتظار انتظار ایدرسه کر هر شیئک اولدینق کبی قالدینق کورورسیکز . اونک ایچون بو قراری هان ویریکز . و کندی کندیکزه - کندی باطنیکزده - اجرایه مسارت کوستیکز . . .

اولی ، آلداتیوردق ، تصادفدن امداد بکلیوردق ، حقیقی کورمکدن قاچینیوردق ، کندی کندیمزی آلداتیوردق . معنوی بر سیس اطرافیمزی احاطه ایتمش ایدی ؟ هیمزی ظلمته عرق ایتمش ، حقیقتی کورمه منه مانع اولمش ایدی . . . شیمدى آرتیق ، فلا کتلر بوسیسی طاغیتی ، بصیرتمز ایله حقیقت آراسنده هیچ بر پرده برآفادی .. آرتیق حقیقی وضوح ایله کوریورز . « محقر بر عرقک صوک مثملری اولمقدہ الیزدہ » عالمی سلامته ایریشدبره جک بر قومک ایلک نوزادرلری اولمقدہ **KITAPLAR NOKSANDIR** تصادفلردن کله بیلیر ؟ فقط سلامت ورها بزه بالکن کندی تقسیمzدن کلیر » ..

بو قطعی سوزلردن سوکرا ، فیخته ، صیرا ایله کنجله ، اختیارلره ، مامورلره ، متفکرلره ، ادبیلره ، محبدلوه ، پرنسله

جو بتوون صوف خلقه توجیه خطاب ایدیبور ؛ هر برینه خطاب
ایدرکن « نطقلم سزده آند ویریور » سزده پالواریبور ؛
دیبور، واونله مسئولیتلری ایله وظیفه‌لرینی اخطار ایدیبور..
سوکرا، دها زیاده آتشله‌نهرک دیبورکه :

« بتوون اجدادیمزده سزه - بخمه برابر - آند ویریور ؛
اوونله سسلرخی بنمکیلرینه قاریشدیریور.

« وقتیله، آمانلرک رومایه قارشی استقلالنی مدافعه ایمش -
جو بکون اجنبی یه شکار اولان بو اووالرک ، بو نهرلرک ، بو
حساغلرک حریتنی قانلری ایله نوده‌مش - اولان قهرمان بجا -
هدلرک سسلری سزمباغیریور: دیادیمزی اخلاق‌فیگرم - اجدادیکزدن
آلدیفیگر قدر - صاف و شرفلی اوله‌رق تودیع ایدیکز ،
دیبور . شمدی یه قدر بزم مقاومتمنز شرفلی و معقول عد
ایدیلش ایدی؛ فقط اکر عرقیمز سزکله برابر غائب اولورسه
بو شرف‌ده بو معقولیت‌ده زوال بولور : اکر بر کون
آمان عرق روما ایبرا اطورلنه قاریش‌جق ایدیسه ، اسکی

KITABIN 99-110 SAYFALARI NOKSANDIR
ازاسه کیوسنده - البتہ ده‌احیری اووردی... بزمستولیره.
قوت وسلح ایله مقاومت ایتدک و غلبه چالدق ؟ فقط سز
اوونله ذهن ایله - فکر ایله - غلبه چالالیسکز.
بو سسلره ، دها آز اوذاق اولان اجدادک - حریت

و جدان و اعتقاد ایچون یاپیلان مقدس حربلرده دوشن.
 اجدادک - سسلری ده قاریشیور، او نلرده سزه «ناموسیمزی
 قورتاریکز، دیه باغیریور: بز نه ایچون حرب ایتدیکیمزر تام
 بر وضوح ایله کورمه مشدک، اساساً جبراً بر اعتقاد قبول
 ایهمک ایچون اوغراشیوردق، فقط حس ایدیوردق که،
 حرکاتمک بوندن باشقه بر سائقی دها وار ایدی . شیمدى
 کوریورز که، بو سائق «تمایلات معنویه بی تمایلات مادیدن
 آییمنق، و معنویاتک فکرک - مادیاته حاکمیتی تأمین ایمک امل.
 ایدی؛ زم قانلریمز آصل بو امل او غورنده دوکولش ایدی. بو
 املی تاماً ساحه فعله چیقاره رق فدا کار لقلریمزه حق ویردیرمک،
 سزه دوشیور . اکر سزبونی یا پامازسه کز بزم یا بدیغمز حربلر
 فائمه سز بر اویوندن ، تأمین ایتدیکیمزر حریت و جدان ده
 قوری بر کلمه دن عبارت قالمش اولور . . .

«اخلاقيکزده سزه یالواریور»، «اجدادیکزله افتخار
 ایدیرسکز، بو قدر أصيل بر عرقه منسوب اوبلقنه مغورو
 اولیورسکز، دسور ؟ . دقت ایدیکز که، بزده سز کله افتخار
KITABIN 99-110. SAYFALARI NOKSANDIR
 ایده بیلهم؟ «و حشیلر ویا آسیلر اولادی، دیه عمر کورولمه مکه
 ایچون اصلیمزی انکاره مجبور اولما یام . . . .
 «اجنیيلر ییله - منفعتلری غی تقدیر ایدنخه - سزه یالواریلر»،
 بزدن آلدقلری دین و مذنت نامه - عرقیمزر جانلاندیروبه

پاشانماکر ایچون آند ویربرلر .

« بوتون عصرلر ، بو طوپراق اوستىدە تنفس اىتىش اولان بوتون متفكىرلر ، مالى بىر مقصىدە توجە ايدىن بوتون روحلر . . . هېب .. سىلىرىنىڭ يېڭىلىرىنە قارىشىدىرىيور ؟ وسىز نياز كار قوللر اوزانىيورلر . . .

« حتى . . جسارت اىتىم ، علاوه اىدە جىكمەك : قدرت فاطىرە بىلە - نوع بىر شەرك نظام تكاملى بىلە - سزە آند ويربور ، انسانلارك حىات وشرفلەرنى قورتارماڭ ایچون يالوارىيور ... بىرىت سقوط وتدى ايدىيور . شىمىدى اونى قورتاروب يو-كسلتمك ایچون لازم كەن قابلىتلىرى حاىز اولهرق ، سزدىن باشقە هيچ بىر قوم قىلماشدۇر ؟ آرتق بىرىتى تىنىدىن قورتاروب اعلا اىتك وظيفەسى منحصراً سزە پەرتب اىتىكىدەدر ؛ اكىر سز سقوطدىن قورتولمازسە كىر بىرىتىدە سقوطدىن قورتولا . مىھجق ، اونك ایچون هيچ بىر اميد خلاص قىلمايەقدەر .

« نطفلىيە نهايت ويرىرگەن ، بو حقيقىتلرى ذهنكىزە نقش اىتدىرمك اىستىم ، وبونلىرى سزك واسطە كىلە بوتون ملتە

KITABIN 99-110. SAYFALARINI NOKSANDIR بۇل اىتدىرىم بىلەم

فیخته‌نک بو أميدى بوشە كېتىدى : دها يەنا فلاكتىك فرداسىدە، قرال « حال » دار الفونونه كونىدردىكى بىر بىانىدا .

مدهه « دولت »، قوای مادیهجه اوفرادینی خایمانی قوای عقلييجه تلاف ايتيليدر « ديمش ايدي »، بش آلتى سنه سوکرا ، آمانيانك هر طرقنده « مكتب آچق »، تربييېي اصلاح ايتك ، بلا استتا بوتون صنوف خلقى مكتبدن كېيرمك »، ايجون حالى بر فعالىت باشلادى . وبو فعالىت سەلر كېدېجە شىتلەندى .. بوتون مكتبلارده معلملىرى، طلبەلرىنە فعالىت، حىت وفدا كارلۇق تلقين ايتدى ؟ اوئلىرى « آمانلرك اتحاد ايتسى لازم اوولدىغى » « آمانلرك بىشىتىدارلۇق ايدە جىكى »، قناعتلىرى ايلە بويوتدى .. يو سايىدە آمانلرك افكار و طبائىنده تدرىجىي ، فقط درىن بر انقلاب وقوعە كىلدى ... پروسىانك انتباھى و آمانيانك اتحادى » هر شىدن زىادە، ايشته بوسايىدە حصول بولدى .. . . . حتى مارشال مولت كە - آوستريا و فرانسەي مغلوب ايدىن شانلى پروسيا اوردولىرىنىڭ بويوك قوماندانى « مولت كە » - بىلە ، سادووا مظفريتىن سوکرا « سادووايى قازانانلر »، مكتب خوجەلرider .. . دىدى .. .

**شىمدى آمانلار بۇنى ئامىسلە قىدىم ايدىسىرىن، قەفتەنى
KITABIN 110. SAYFALAR NOKSANDIR 99-99 منجىلىرىنىڭ اك باشلىرىنده سايپورلر .. .**

بو قىصىلاندىن سوکرا ، اقىدىلر ، فيختەتك نىطقلۇنده بىزم ايجون نە قدر ابىصار وامثالە شاپان نقطەلر بولۇندىغى اىضاھە

لزوم کورمیورم : هیچ شبهه ایتیورم که ، بن سزه بونطقىلردن بحث ایندېگە ، سز ذهنکىزدىن اوئلردى بزم احوالىزە تطبيق ایدییور ، اوئلردىن بزم ایچۈن حىصەلر چىقارىوردىكىز ...

پالكىز - بومصالىجه يە نهايت ويرمدىن أول - شوراسىندە نظردقتكىزى اهمىتىله جلب ايمىك اىستيورم كە، اىنديلىر : فیخته‌نک يوز بش سنه أول آلمانلر حقىقى سوپەلەمشى اولدىنى سوزلارك

بعضىسى شىمىدى بزم حقىقىزىدە بىك دفعە دها طوغىيىدر :

فیخته « آلمانلارك خلاصى وتعالىسى آنھق يىكى وعمۇمى

بر تربىيە ايلە قابل » او له جىفى ادعا ايتىش ايدى. او وقىدىن شىمىدى يە قدر كىن بىر عصردىن فضلە زمان ئىرقدە ، مەدニت او قدر ترقى ايتىدى ، « تربىيە عمۇمىھ » مەلتلارك حىات و فعالىتىدە او قدر اهمىتلى بىرمۇقى طوئىدى .. كە ، بوكۇن آرتىق « عرفان و تربىيە »

مەلتلار ایچۈن اڭ مېم بىر شرط بىقا حالە كىلدى ..

بىز ، مع التأسف ، حالا بونى تامىيىلە تقدىر ايدەمدىك ..

بىش سنه دن بىرى ، هەرىشىدىن زىيادە معارفە اهمىت ويرمك لازم

كىلەكىن هەرىشىدىن زىيادە اونى اهالى استدك .. ساسات و عىسەك لەك

KITABIN 99-110. SAYFALARINI NOKSANDIR

اندىشەلرىنى هەر اندىشەنک اوستە چىقارىدقق ...

محاربە باشلايدىنى وقت ، بى خەت حرکىتك مەدافىلىرى

وقايىع كىنديلىرىنە حق ويرمۇر ئەن ايندىلىر : « بىز » هەرىشىدىن

أول اوردو يە اهمىت ويرىركىن ، بعضلىرى اعتراض ايدییور «

« یول، مکتب ! » دیهه با غیریورلردى .. دوشۇنیورلردى كە حدودلرى مدافعه ايدە جىك قوتلى براوردو بولۇمازسە دوشمان كلىرى، يايپلان يوللىرى بوزار، مكتېلىرى ييقار » دىدىيلر... فقط مع التأسف ، وقائع بزى بو فكرلره تامىلە مخالف نتىجهلى قارشىسىنە چىقادى ؟ هىكسە كوسترىدى كە : یولدىن محروم بىر مملكتىدە اوردو عاطل و مفلوج قالىر، معارفدىن محروم بىر مملكتىدە اوردو نە يايپلىرسە يايپلىسون روح صاحبى اولاماز .. .

بىز شىمىي يە قدر ھې بىرگۈرۈي دوشۇنەرك يايپىنى اهالى ايتدىك ؛ او نوتدق كە : بىرگۈرۈك يايپىنى، يايپىن كە بىرگۈرۈي در... بىز « بوكۇن » لىرى قورتارمۇ ایچون « يارىن » لىرى اهالى ايتدىكە او نىلرك صىرا ايلە - بىر بىرندىن دها فلاكتىلى - بىر « بوكۇن » حالىندا فارشىمىزە كەلىكىنى كوردىك ..

فى الواقع صورولە بىلەر كە ، « معارفه اهمىت ويرىلكلە، بىش سە ایچىنده بوكۇنى فلاكتىرك اوکى آلينە بىلەرىمى ايدى ؟ » شېھىسىز ، بوسۋالە تصديق ايلە جواب ويرەم ؛ دىئەم كە :

KITABIN 99-110. SAYFALARI NOKSANDIR
فلاكتىرە اوغرىمازدق . فقط بلا تردد ادعى ايدرم كە : اكىر اويلە يائىش اولسەيدق ، ھىچ اولماسىن بوكۇن استقبالە دها أمىن نظرلارە باقار، بىزى يارىن ایچون بىكلەين تەڭكىلردىن بوسبوتون مصون قالىردق ...

آرتیق فلاکتلردن متبه اومالی ، معارفك بزم ایچون
بر حیات و ممات مسئله‌سی اولدینی قطعیاً آکلامالی یز... مملکتک
بهاشی ، قوتلی بر اوردونک سونکولری ایله محاط اوماسنه
متوقف اولدینشه نه قدر بويوک بر قطعیته اعتقاد ایدیورسه‌ق ،
اوردونک فوق آنجق منور بر «علم اوردوسی» نه استاد
اینکله قابل اوله جفده اوندن دها متین بر قساعته ایمان
ایغلي یز. . .

فیخته، نطقرنده «آلمانلر سقوط ایدرسه، بوتون بشریت ده
برابر سقوط ایدر، بشریت ایچون برأید خلاص واعتلای قالماز»
دیوردی. اوئنگ بوداعاسى، اساساً حقيقة موافق دکل ایدى.
بر عصردن فضلە بىر زمان أول آلمانلر حقىقىدە بىلە طوضرى
او لمايان بوداعا، بالطبع شىمدى بىزىم حقيمىزدە وارد بىلە اولا-
ماز .. بونكىلە برابر، شىبە ايتە ملى يىزكە، بو كون بىز بقا ويا
اضىحى لالىيىزك مقدرات بىش اوزرىتە يابېجىنى تائىر فوق العادە
بو يو كدر: اكىر بىز محو اولو رسق، بوتون شرق عالمى، بوتون
اسلام عالمى دە بىملە برابر محو اولور؛ اكىر بىز، غېرىھ اك

KİTABIN 99-110 SAYFALARI NOKSANDIR

چوق بوجوشان ، والحاصل غربک منابع قوت وقدرتی اک
چوق آکلایه حق بر موقعده بولونان بز .. سقوط ایدرسه ک..
بوقون اسلام عالمی ده بزمله برابر دوشر ...

اونك ایچون ، اقدیلر ، بن فيخته نك صوك سوزلیني
 بر آز دیکشیدیره رك دییه جكم که :
 بوتون شرق عالمي ، بوتون اسلام عالمي ، اجداد و احفاد يزله
 برابر بزه يالواريسور ، آرتق اويانىكز ، وزى قورتارىكز ،
 دېبور ...

